

శ్రీ వివేకానందస్వామి శతతమ జయంతి ప్రచురణములు

ఆంధ్ర పాఠకులకు అమూల్య తరుణము

శ్రీ వివేకానంద సంపూర్ణ గ్రంథావళి

ప్రతిబోజ్జ్వలన ఆంధ్రపండితులచే ఆంధ్రీకరింపబడి 10 సంపుటలుగా ప్రకటింపబడి ఉన్నాయి. ప్రతి సంపుటంలోను దాదాపు 500 పుటలు.

అయిదవ సంపుటము క్యాలికోగని అట్టబైండుగాని లేదు.

స్వామిజనందేశం మాతృదేశభక్తిభరితం, ప్రాణప్రదం, ఆత్మోత్తేజకరం, విశ్వజనీనం. అది సమగ్రంగా ఆంధ్రమహాజనులకు అందడం ఇదే మొదటిసారి. స్వామిజీది దివ్యవృష్టి. ఆయన అమోఘ పరిష్కారవిధానం సూచించని ముఖ్యసమస్య అంటూ లేదు. ఆయన గ్రంథావళిని చదివినవారికి ఉత్సాహమును ఉదాత్తతయున్నూ కలుగక తప్పదు.

తొమ్మిది సంపుటలు విక్రయానికి సిద్ధంగా ఉన్నాయి.

ఖరీదు: అట్టబైండు పెట్టు రూ. 45-00 లు. క్యాలికోబైండు పెట్టు రూ. 58-50 లు.

ఒక్కొక్క సంపుటం :

అట్టబైండు రూ. 5-00

క్యాలికో రూ. 6-50

(పోస్టేజీ ప్రత్యేకము)

ఇట్లు వ్రాయుడు :

మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణ మఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు - 4.

శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభు

సంపుటము - ౨౯

విభాగము : జూన్ : ప్రమాదీత - జ్యేష్ఠము

సంచిక - ౧౨

విషయ సూచిక

దైవ ప్రార్థనము	...	...	...	౪౪౯
మీరాగడతటకలు	...	...	...	౪౫౦
శ్రీ భాగవతము (సంసాదీయము)				
బుద్ధ దేవుడు ఆతని సం దేశము	...	...	...	౪౫౨
తెలిక విజ్ఞానము				
వివేక చూడామణి - మూలము : శ్రీ శంకరభగవత్పాదము	...	...	...	౪౫౨
వ్యాఖ్యాత : పన్నగదాస్య				
యోగ పాఠబోధిని-10				
గాజయోగము - శ్రీ జ్ఞానేశ్వరానందస్వామి	...	...	...	౪౬౦
ప్రకీర్ణక వ్యాకరణము				
బుద్ధ దేవుని గూర్చిన సంవాదము కాశీపూరు గురు దేవుని నన్ని ధానమున	...	...	...	౪౬౫
దేహము - దేహి - శ్రీ వి. వేంకటరావు గారు	...	...	...	౪౬౭
భగవంతుడే పరమగురువు - కైరత్రీ...	...	...	...	౪౬౯
పరిశ్రమ్మము	...	...	...	౪౭౫
శ్రీ మదోంకారానందస్వాముల మహాసమాధి	...	...	...	౪౭౮
వార్తలు - విశేషాలు	...	...	...	౪౭౮
గ్రంథపరిచయం	...	...	...	౪౭౯

శ్రీ రామకృష్ణ లీలామృతము

(శ్రీ రామకృష్ణ జీవిత చరిత్ర)

అనువాదము :

కీ. శే. పెదురుమూడి శృష్ణరావుపంతులుగారు; కీ. శే. కందుకూరు మల్లికార్జునంగారు.

ప్రకటించిన గ్రంథము, అతంత మైన జీవితము, లోకోత్తరమైన సం దేశము, దేహమును పురికరింపజేయు ఆధ్యాత్మికానుభవము - శ్రీ సత్యము, సుధురము. భావ నిర్మలము - సర్వవిధముల నమూలమైన గ్రంథ రాజము.

శ్రీ పా. శే. రాజమహర్షిగారు, గౌ. ప్రధాన స్వామిగారి, మద్రాసు. * * * ఈ గ్రంథము రచయితగారు ముఖ్యమైన కాలిలో రచించబడినదనుటకు ఎట్టి సందియమును లేదు. * * * శ్రీ పింగళి లక్ష్మీకాంతంగారు.

శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస జీవితము ఇందు సంపూర్ణముగ వివరింపబడియున్నది. శ్రీవారు కావించిన సాధనవిధానము, వారు లోకమునకు అనుగ్రహించిన సం దేశము విపులముగ భక్తజనుల కందింపబడియున్నది.

గీ28 పుటలు

(తృతీయ ముద్రణము)

వెల : రూ. 5-00

ఇట్లు ప్రాయము : మేనేజరు, శ్రీరామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు-4

మా మానవత్రికలు

వేదాంతకేసరి

తత్త్వశాస్త్ర - మత - సంస్కృతివిషయకంగా 1914-వ సంవత్సరంనుండి నడవబడుతుండి
అంగ్ల మానవత్రిక

సాలు చందా : ఇండియాలో 8 రూపాయలు; సింహళములో 8 రూపాయలు.
ఇతర విదేశాలలో 9 రూపాయలు, లేదా 14 పిల్లింగులు.

శ్రీ రామకృష్ణ విజయం

మత - సాంస్కృతికవిషయకంగా 1921-వ సంవత్సరమునుండి ప్రచురింపబడుతున్న తమిళ మానవత్రిక
సాలు చందా : ఇండియాలో రూప 5 లు, సింహళములో రూప 7 లు.

శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ

1944-వ సంవత్సరంనుండి ప్రచురింపబడుతున్న విశ్వవేద్యమైన ఆధ్యాత్మిక విజ్ఞానామృతమును పేదజిల్లే
తెలుగు మానవత్రిక

సాలు చందా : ఇండియాలో రూప 5 లు, సింహళములో రూప 7 లు.

1. చందాదారులు ఉత్తరప్రత్యుత్తరాంతలో తమ 'చందాదారు సంఖ్య' మధుహరిస్తూ విలాసాలను నృష్టంగా వ్రాయాలి.
2. పత్రిక అందకపోతే మాసాంతానికి మాకు తెలుపాలి.
3. చందాదారులకు మేము ప్రచురించిన గ్రంథాలను 8 1/4% తగ్గింపు రరలకు అందజేస్తాం. వివరాలకు క్రింది విలాసానికి వ్రాయండి.
4. ప్రముఖ సంస్కృతి కేంద్రాలలో ప్రచారంలో ఉన్న యీ ఆధ్యాత్మిక విజ్ఞాన పత్రికలు అధ్యర్థైన్యైంట్లకు పక్కవి ప్రాసకాలు. రేట్లకు వ్రాయండి.
5. నమీక్షకు గ్రంథాలు పంపేటప్పుడు రెండేసి ప్రతులు పంపవలసినదని గ్రంథకర్తలకు ప్రకాశకులకు మా ప్రార్థన.
6. ప్రజారంజకములైన మత - తత్త్వశాస్త్ర - సంస్కృతివిషయక స్వతంత్ర వ్యాసాలను రచయితలు అందజేస్తే సంపాదకులు కన్నుల కద్దకొని ప్రచురిస్తారు.
7. పత్రిక పెప్పిమెస్కాని కోరేదారు 75 పైసల పోస్టేజీ పంపాలి.

ఇంకా వివరాలు కావలసినవారు :

మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణ మఠం, మైలాపూరు, మద్రాసు-4

అనే విలాసానికి వ్రాయండి.

శ్రీ రామకృష్ణ సూక్తిసుధ

అనువాదకులు : ఆచార్య శ్రీ నేలటూరి భక్తవత్సలముగారు

‘సహజోద్ధారమయిన వచనామృతము ఇట్టి గ్రంథరూపముదాల్చుట కిదే మొదలు’ (అల్లసూ హస్తిని) అను పొగద్దగన్న శ్రీమన్నిళలానందస్వాముల సంక్షిప్తాంగ్ల మూలమునకు ఇది తేటతెలుగున అనువాదము.

‘గురుదేవుని స్వతస్సిద్ధజ్ఞానము, చిదానందోదేకప్రభవసహజసరళవాగ్దాటి, శిశూచితా మాయికత, అనిర్వచనీయప్రజ్ఞ, ఋజూపమానములు, సరసకథలు, గేయములు, పద్యములు చక్కగా అనూదితములు. (హిందు : తేది 27-7-'58)

‘అద్యతనగద్యరచయితలెల్ల మేలుబంతిగా అనుసరింపదగిన గ్రంథరాజము.’

(సన్దే ప్రాస్థరు : తేది 16-2-'58)

‘అనువాదమైనా స్వతంత్రగ్రంథం అనిపించు థాటి గలది.’ (భారతి : 7-6-'61)

‘చవులూరించు చక్కని రచన.’ 14-2-'58 (డాక్టరు సర్ ఎస్. రాధాకృష్ణగారు)

590+158 పుటలు

వెల : రూ. 7.50

ప్రబోధ రత్నాకరము

అనువాదకులు : శ్రీ చిరంతనానందస్వాములవారు

శ్రీ వివేకానందస్వాములవారు అమెరికాయందలి సహస్రద్వీపవనమున శిష్యులకు బోధించిన తత్త్వసారము సమస్తము ఇందు నిక్షిప్తమై యున్నది. శాస్త్ర జిజ్ఞాసకలవారికి ఇందలి పాదటీకలు ఎంతయో యుపయుక్తములు కాగలవు.

232 పుటలు

మూడవ కూర్పు

వెల : 2.50

ఇట్లు వ్రాయుదు : మేనేజరు, శ్రీరామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు-4

శ్రీ శారదా దేవి చరిత్ర

శ్రీరామకృష్ణభగవానుని సతీమణియు, ఆదర్శమాతయు, యోగినియునగు
మహానీయురాలి దివ్యచరిత్ర

రచయిత:

శ్రీ చిరంతనానందస్వామి

ప్రతి స్త్రీయును పురుషుడును...చదువవలసిన గ్రంథమిది...అమృతకలశము ...
అనన్యసామాన్య సీతిమంజరి...తియ్యని తెలుగు...పాలవంటి శైలి...

—ఆంధ్రప్రభ

...నారీలోకమునకేకాక, ఆధునిక వాఙ్మయమునకు ఈ గ్రంథము అమూల్యమైన
కానుక; పాఠశాలలలో, కళాశాలలలో సాత్యగ్రంథముగా నుండదగిన ఉత్తమ గ్రంథము.

—ఆనందవాణి

246 పుటలు (అయిదవ కూర్పు) వెల : రూ. 2-75

ఇట్లు వ్రాయుడు : మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు-4

శ్రీ వివేకానంద జీవితచరిత్ర

(శ్రీ చిరంతనానందస్వామి ప్రణీతము)

ఇందు శ్రీ స్వాములవారి జీవితమున నితకుపూర్వము గ్రంథస్థములుగాని ముఖ్య
సంఘటన లెన్నియో శ్రీవారి సోదగశిష్యులవలన విని వ్రాయబడినవి. ఇది శ్రీ స్వాములవారి
సంపూర్ణ చరిత్ర!

...శ్రీ వివేకానందస్వాములవారి యనమాన వాఙ్మయమును మంచి నుడికారపు
టాడుపుతో శ్రీ చిరంతనానందులు తెలుగునఁ బ్రదర్శించిరి. వివేకానందుల వాఙ్మయ
మూర్తికి తెలుగునేత యలంకృతి...

—వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రి

నిర్గుప్తమైన భావ, అందమైన అచ్చు, ఆకర్షకమైన రూపము.

432 పుటలు (పదవ కూర్పు) వెల : రూ. 4-00

ఇట్లు వ్రాయుడు : మేనేజరు, శ్రీరామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు-4.

శ్రీ

శ్రీ ఓంకారానందస్వామిలవారు
(శ్రీరామకృష్ణ సర్వమత సేవాసంఘముల ఉపాధ్యక్షులు)
వీరు 8-5-1973 న కల్కత్తాయందు మహాసమాధినిందిరి.

‘ఆఖిలవిభు శరణొందును, యా త్సంబ యతనికృప నీను ననుభూతి కందు వత్స’

—శ్రీ శారదామణి.

శ్రీరామకృష్ణ ప్రభ

సంపుటము ౨౯}

౧౯౨౩ - జూన్ : : ప్రచుదీచ - శ్వేతము

{ సంచిక ౧౨

దైవప్రార్థనము

మత్సమః పాతకీ నాస్తి పాపఘ్నీ త్వత్సమా న హి

ఏవం జ్ఞాత్వా మహాదేవి యథా యోగ్యం తథా కురు.

శ్రీ మహాదేవీ, పాపకులలో నాకు సమానుడు లేడు, పాపములను రూపు మాపు వారిలో నీకు సమానులు లేరు; ఈ విషయ మెరిగిన నీవు ఎట్లు చేయుట యుక్తమో అట్లు చేయుము.

[శ్రీ శంకరాచార్యులవారు]

త దహం త్వదృతే న నాథవా మదృతే త్వం దయనీయవా న చ

విధినిర్మిత మేత దస్వయం భగవత్ పాలయ, మాస్మ జీహపః.

శ్రీ భగవానుడా, (నావంటి దయనీయుడు నీకు దుర్లభుడు కావున) నీవు తప్ప నాకు నేనొక ప్రభువు లేను; నీరు తప్ప (ఇంతటి) దయనీయుడు నీకు మరొకడు లేడు. ఈ సంబంధము విధినిర్మితము, నీనిని కాపాడుకో, వదలుకోను.

[శ్రీ యామునాచార్యులవారు]

“దేవునియందు ఎట్టి భక్తి యుండవలె ననగా,—‘ఏమి! దేవుని నామమును జపించిన నాకు పాప మింకను అంటుంది యుండగలదా? పాపము పోయిన పిదపకూడ నే నెట్లు పాపిగ ఉందును? ఎట్లు బంధమున చిక్కియుండును?’ అని చెప్పించునంత సముజ్జ్వలమైన భక్తి ఉండవలెను.”

[శ్రీ రామకృష్ణుడు]

మీ గడత కలు

శ్రీమద్భాగవతానికి ఎన్నో గొప్పలు ఉన్నాయి. వానిలో ఒక్కటి ఇది:—మహోన్నతతత్వజ్ఞానమును నీతిమూత్రాలను భాగవతం కలుపుతుంది, చక్కని కథలద్వారా ఉదాత్తకథాపురుషుల సూక్తులద్వారా కలుపుతుంది. కథలంటే పిన్నలకూ పెద్దలకూ కూడా మోజు. కాబట్టి ఆధ్యాత్మికబోధలను కథలమూలంగా అందజేయడం శ్రేష్ఠమైన మార్గం.

ఉదాహరణమునకు రుక్మిణికల్యాణకథా ఘట్టమును చూడండి. ఆ కథాసంభవాలు మనలను చకితులనుగ చేస్తాయి. అంతే కాక అందు ఎన్నో గుణపాఠాలు శీలప్రశంసలు సత్యములు పొందుపడి ఉన్నాయి.

విదర్భదేశమును భీష్ముడు దనురాజు పాలిస్తూ వచ్చాడు. అతనికి రుక్మి - రుక్మరథ - రుక్మబాహు - రుక్మకేక - రుక్మనేత్రులను కుమారులైదుగురూ, రుక్మిణియను కుమార్తె ఒకతే ఉండినారు. రుక్మిణి పుట్టి నానాశైశవ క్రీడలతో వర్ధిల్లుతున్నప్పుడు, ఆ రాజమందిరం విడియచంద్రేఖలో కూసిన పడమటిదిక్కులాగా ప్రకాశించింది. ఆమె లోలో తర సౌందర్యానికి ఎలప్రాయం మెరుగు పెట్టింది. తనతండ్రిగృహమునకు వచ్చిపోవు అతిథిజనుల వలన కృష్ణుని రూపబలగుణాదులు విని ఆయనే తనకు తగిన పతి అని రుక్మిణి అనుకుంది. శ్రీకృష్ణుడున్నా వారూ వీరూ చెప్పగా రుక్మిణి శీలం లక్షణం గుణం విని, ఆ బాలరత్నమును తన కిల్లాలుగ చేసికోవలసిందని నిశ్చయించుకున్నాడు. బంధువులందఱూ రుక్మిణిని కృష్ణునకివ్వాలని అనుకుంటుండగా, రుక్మి అనువాడు, కృష్ణునికి ప్రబలద్వేషి కావున, వారి అభిప్రాయాలను గీటునబుచ్చి రుక్మిణిని చేదిరాజగు శిశుపాలున కిచ్చి వివాహం చేసేటట్లుగా నిశ్చయించుకొని ఏర్పాట్లు చేయించాడు.

రుక్మిణి తన పెద్దన్న తలంపు నెఱిగి, మనోవ్యధ చెంది, అప్పుడైన బ్రాహ్మణుని నొకని పిలిచి “ఓ బ్రాహ్మణోత్తమా, నీవు దయచేసి శ్రీకృష్ణునొద్దకు పోయి యిక్కడి వృత్తాంతం లియజేయమా. రుక్మి శిశుయాన్ని మార్పొందించు సామర్థ్యం మా తండ్రిగారికి లేదు. కాబట్టి ఆశితసంగతుకుడైన శ్రీకృష్ణునే ఇక్కడికి రమ్మను” అని ప్రార్థించి, కొన్ని రహస్యములను చెప్పి, పంపించింది.

బ్రాహ్మణుడు ద్వారకానగరానికి పోయి, ప్రతీహరులద్వారా తన రాకను చెప్పి పుచ్చి, శ్రీకృష్ణభవనంలో స్రవేశించాడు. అక్కడ శ్రీకృష్ణుడు కనకాననంమీద ఆసీనుడై ఉండినాడు. చూస్తుండగానే బ్రాహ్మణుడు ‘నెండ్లి కొడుకవు కమ్ము’ అని సాభిప్రాయంగా దీవించాడు. ఈ సందర్భంలో శ్రీకృష్ణుని నడవడి “అతిథిదేవో భవ” అని ఆమ్నాతమైన భారతీయాదర్శప్రసరైన మే. బ్రహ్మణ్య దేవుడైన శ్రీహరి వీరం దిగి, బ్రాహ్మణుని ఆసీనుని చేసి, దేవతలు తనకు చేసే రీతిలో తానితనికి పూజలు చేశాడు. సరసపదార్థసంపన్నమైన అన్నము పెట్టింది భాసురుడైన భానురుని రెట్టించిన ప్రియంతో నయంతో సమీపించి లోకరక్షణప్రశస్తమైన తన మాస్తూతో ఆననికి పాదసంవాహనం చేశాడు.

అప్పుడు ఆ బ్రాహ్మణునితో శ్రీకృష్ణుడు వర్ణింపవల్కులు:—“ఓ బ్రాహ్మణోత్తమా, కలదానితో సంతృప్తిచెందు మనస్సు నీది, నీ ధర్మము అతిసులభం, వృద్ధసమ్మోహం విత్తం ఏ రవంత ప్రాప్తించినా హర్షించు స్వభావం బ్రాహ్మణునిది. బ్రాహ్మణుడు తన ధర్మంలో నిశ్చలుడై ఉంటాడు. ఆ ధర్మమే అతనికి సర్వాభీష్టములను నెఱవేరుస్తుంటుంది. సంతృప్తి లేకపోతే దేవేంద్రుడైనా నశిస్తాడు, సంతృప్తి

కలిగితే నిర్ధనుడైతా సుఖస్థాడు, నీవంటి సర్వ భూతసుహృత్తములకు, ప్రాప్తలాభముదిత మానసులకు, శాంతులకు, సుజనులకు, గర్వ హీనులకు నేను పాదాభివందనములు చేస్తుంటాను.” ఇట్లు శ్రీకృష్ణుడు అతనిపూజా, బ్రాహ్మణపూజా సముదాచారాలను సనమాటచే నడివడిచే లోకానికి కఠపాడు.

కృష్ణుడు బ్రాహ్మణునితో ఇంకనూ ఈలాగు ప్రసంగించాడు—“ఓ సుబుద్ధీ, నీవు నివసించేది ఏ దేశంలో? మీకు కుశల కలిగించేవారెవరు? ఏ రాజు రాజ్యంలో ప్రజలు సుఖస్థాలో ఆరాజు నాకు ప్రియుడు, నాగరదుర్గమైన యీ ద్వారకకు నీవు, పాపం, ఏలాగు వచ్చావు? నేను పరిహాసమాడుట లేదు. నీవు కోరు మేలు ఏదైనను సరే, నేను తప్పక నెఱవేరిస్తాను.”

లీలాగృహీతశరీరుడైన ఆ పరిమేశ్వరుని ఉపచారవాక్యాలకు ఆ బ్రాహ్మణుడు డెంతగా సంతోషించాడో వర్ణించలేం. వెంటనే అతడు రుక్మిణినిగూర్చిన సకలవివరాలను శ్రీకృష్ణునకు విన్నవించాడు.

రుక్మిణీశ్రీకృష్ణుల వివాహానికి సందేశహరిగా రుక్మిణిచే నరింపబడ్డ ఆ బ్రాహ్మణుడు ధన్యుడు. రుక్మిణి కతడు ఎంత విశ్వాసార్హుడో ఇందువల్ల తెలుస్తున్నది. శ్రీకృష్ణుడు అతనికి చేసిన పూజోపచారాలను బట్టి చూస్తే ఎటువంటి మహాదాత్తతకు బ్రాహ్మణుడు లక్ష్యమో విశదమౌతున్నది. “హిందువుల ఆస్తిక ధర్మము శ్రీరామకృష్ణుడు” అనే వ్యాసంలో శ్రీ వివేకానందస్వామి ఈలాగు వాక్రుచ్చారు—“వేదమును సనాతనధర్మమును సనాతనధర్మ ప్రవక్తలైన బ్రాహ్మణులను రక్షించడానికి భగవంతుడు మరిల మరిల మానవరూపంలో అవతరిస్తుంటాడనే సిద్ధాంతం పురాణములు

మున్నగు వానిలో సుప్రతిష్ఠితమై ఉంది.” సనాతనధర్మం అవిచ్ఛిన్నంగా సాగడానికి ప్రవచనం చాలా అవసరం. ప్రవక్తయైన బ్రాహ్మణుడు ఉదాత్తాధ్యాత్మికజీవితం గడపాలి. అతడు సంఘానికి చేసే ఉదాత్తసేవకు అందఱు అతణ్ణి ఆదరించక తప్పదు. ఆదర్శ బ్రాహ్మణుడేమి చెయ్యాలి, అతనికి ప్రజలు ఎట్లు ఋణపడి ఉండాలి? ఈ కాలపు ప్రజలు చక్కగా గ్రహించడం ఎంతైనా అవసరం. ఈ పరిస్థితిని శ్రీ వివేకానందస్వామి చిత్రించినంత చక్కగా ఎవరు చిత్రించ గలుగుతారు? ఆలకింపడి ఆయన సూక్తులను—

“మన పూర్వుల ఆదర్శ మానవుడు ‘బ్రాహ్మణుడు’ అన్ని గ్రంథములలోను బ్రాహ్మణునాదర్శము ప్రధానముగ నున్నది. పారమార్థికసంస్కృతియు వైరాగ్యమును గల బ్రాహ్మణుడు మనకు ఆదర్శం. బ్రాహ్మణుని ఆదర్శం అంటే ఏమి? ఐహికపరత బొత్తిగా లేనట్టియు పారమార్థిక వివేకం సమృద్ధిగ గల్గినట్టియు బ్రాహ్మణత్వమే బ్రాహ్మణాదర్శం. హిందూజాతికి ఆదర్శం అదే...వారు సౌజన్యామృతసింధువులు, ఉదారులు, భగవత్పరులు, వారే మనకు ఆదర్శభూతులైన బ్రాహ్మణులు.....భారతదేశంలో ఆదర్శ మానవత్వం బ్రాహ్మణత్వమే. శంకరాచార్యుల వారు ఈ విషయాన్ని అద్భుతమైన రీతిలో తమ గీతాభాష్యప్రారంభంలో పొందుపఱచి ఉన్నారు. శ్రీకృష్ణుడు గీతాచార్యుడుగ వచ్చినందులకు కారణం, బ్రాహ్మణధర్మమును నిలబెట్టునంకల్పమేనట! అదే ఆయనకు మహాలక్ష్యం. ఈ బ్రాహ్మణుడు, ఈ భగవత్పరుడు, ఈ బ్రహ్మజ్ఞుని, ఈ ఆదర్శమానవుడు, ఈ పరిపూర్ణతాంచితమానవుడు ఉండి తీరాలి, అంతరించి పోకూడదు.”

బుద్ధదేవుడు అతని సందేశము

గౌతమబుద్ధుడు ప్రబోధ మొందినవాడు. చుట్టునున్న లోకము నిద్రలో నున్నప్పుడు ఆయన మేలుకొన్నాడు. లోకము అజ్ఞాన మనెడి విస్మృతిలో నిద్రించుచుండగా, ఆయన, పరమార్థజ్ఞాన మనెడి ప్రబోధము గాంచినాడు. ఆయన శ్రమించినదియు జ్ఞానజ్యోతిని గడించి నదియు తన విముక్తికై కాదు. దుఃఖదావాగ్ని ప్రపంచమును కాల్చుచుండినది, ఆ మంటల నార్చవలె నని ఆయన కోరినాడు. ప్రబోధము గల్గిన వెంటనే బుద్ధుడు, అంతకు ముందు తనచే వెడదారిలో అడుగుపెట్టించుటకై తన మనస్సు నాకర్షింప పాటుపడుచుండిన, మారుగుతో ఈలా గన్నాడు:—“ఓరి దుర్మార్గుడా, నేను కఱపుచున్న విశుద్ధజీవితము సిద్ధించువఱకు, ప్రజలకందు ప్రీతిహేచ్చువఱకు, అది సర్వమాన వులలోనికిని వ్యాప్తి నొందువఱకు, దాని పరిచయము అనుష్ఠానము అందఱికిని కలుగువఱకు, నేను నిర్వాణమున ప్రవేశింపను.” నిరంతర నిర్వాణానందము ననుభవించగోరుట, అన్ని కామములను మించిన కామము, మారున కది తెలియును, తన తుదియస్త్రముగా అతడు దానిని బుద్ధునిమీద ప్రయోగించినాడు. కాని పోటెక్కిన బుద్ధదేవుని దయాప్రవాహములో ఆ అస్త్రము కొట్టుకొనిపోయినది. మారుడు పూర్తిగా నిర్జీతుడైనాడు. లోకమునకు కరుణాభండగు సంరక్షకుడు లభించినాడు.

బుద్ధదేవుని జీవితచరిత్రను సదా రంజకముగ చేయు అంశములు వెక్కులు అందున్నవి. ఇతి హాసోచితరూపకోచితప్రగాఢత అందున్నది. సర్వజనులహితమునకై సర్వజనుల సుఖమునకై సాగి నఫలమైన పారమార్థికాన్వేషణ

మనెడి గాటకము బుద్ధుని జీవితమున అడబడి నది. ఆగర్భిత్రైముగోకుడు రాజసమారుడు సుందరుడు సర్వవిద్యాభ్యుత్థుడు భవనసుందరి యగు నొక రాజపుత్రిని వెండ్లాడి నిరతిశయ భోగములను అనుభవించుచుండి, తటాలున సర్వస్వమును విడనాడి భిక్షువై పర్యటించును. జననమరణసమన్యాపరిష్కారమనకై అతిమానుషకృషి యొనర్చును, అతినికి జ్ఞానోదయ మగును, ప్రశాంతమార్గమున అతిడు ప్రచార మొనర్చును. అతినిప్రేమ విశ్వప్రేమ, అతిని కరుణ విశ్వకరుణ. ధర్మప్రచారార్థము సంఘమును సుస్థిరముగ నెలకొల్పి ఆయన తన యెనుబడియెనిమిదవ యేట మహాపరినిర్వాణము నొందెను. ఈ సంభవము లన్నియు మన మన స్ఫులను ఆదరాదృశ్యములతో నింపును. ఆయన జీవితములోను సందేశములోను మూర్తిలోను మనహృదయముల నూపినైచు అనిర్విచ నీయోదాత్తవిశేష మున్నది, ప్రాక్రమ్యతీచీదేశములం దన్నిటను బుద్ధు నుపదేశములందలి జనప్రీతి సదా క్రొత్తపడుచుండుటతో ఆశ్చర్యమేమియు లేదు.

ప్రసిద్ధములైన ఆయన పేరులే స్రభావ ప్రఖ్యాతకము లగు సూత్రములు: అతిని మొదటిపేరు ‘సిద్ధార్థుడు’, సర్వార్థములు సిద్ధింప గాంచినవా డని యర్థము. బోధివృక్షము క్రింద జ్ఞానోదయమైనప్పటినుండి అతినికి ‘బుద్ధు’ డని పేరేర్పడినది. బుద్ధు డనగా ప్రబోధ మొందిన వాడు, జ్ఞానజ్యోతి నధిగమించినవాడు. ‘శాక్య సింహు’ డనున దతని మఱొకపేరు. అది నిర్భయతకు ఉదాత్తతకు సూచకము. ఆ గుణముల కలిమి పరమార్థజ్ఞానికి లక్షణము. ఆయన

తన్ను 'అథాగతు' డని పేర్కొని నడివాడు. అథాగతు డనగా ఏకరీతిప్రవేశనిష్క్రమములు గలవాడు, తనకు ముందు వన్నవారును తనకు విన్నట్లు రానున్నవారు నగు లోకగురువరకు పరతః పరివసవాదు బుద్ధుడు.

అసిన సును సిపిలన స్తుజోస్సుడు సిద్ధార్థుని జాతక చక్రమాను నిర్మించినవాడు. ఆయన చెప్పినది :—ఇతిహా నా రిభౌమాక్షైని సగుహ, తోదా మూసప్రలగుఃఖము తన్ను కలకాశం ఇతిహా సుద్విసంగిపరిత్యాగము చేసి సూరిని మతిథామిక్షైని సగుహను. ఇతః పరవర్జితనానమును కలుగిసియగుడ వని శుద్ధోపనయనా రాజా సిద్ధినిశ్చయ్యుడై యుండెను.

గుఃఖముజూచుచు లేచి పరిసరములలో ఆ శిశువు సెరిగి తరుణు డయ్యెను. సుందరి యశోధరప్రేమ సిద్ధార్థుని సుఖానందములకు సమగ్రత సమకూర్చెను. కాని ఆకస్మికముగ ఒకనాడు లోకములో ఉన్న జరావ్యాధిమృత్యువుల దృశ్యములు సిద్ధార్థుని కంటబడినవి. విశ్వవ్యాప్తమైయున్న గుఃఖమునుసూర్చియై యెటు ప్రగాఢముగ గల్గిన భ్రాంతిని పూర్వ దలు చేసెను. తా నుండి ఆనందారామము కృత్రిమము బూటకము, వెలుపలిప్రపంచము తగుల బడిపోవుచున్నది - అని రాజకుమారుడు గ్రహించెను. గుఃఖకారణమును అంగుః ప్రతిక్రియను కనుగొనుటకై నెడల నెంచిన అతని సువృక్ష నిశ్చయము రాజులును డక్ష్మనుచే నడల లేకు. అతనిని మార్చు కేగు మనః స్వేచ్ఛుచున్నది దుఃఖయెలగు జగజ్జనులమీది ఉత్పాటనయయే కాని స్వకేయవృక్షాభివృద్ధి నే జ్ఞేయము కాదు. ఒకనాటి నడిరేయి సిద్ధార్థుడు ఇల్లాల్లని, పుత్రుని, రాజధివనమును ప్రభుశ్వమును విడి నాడి బుద్ధపదవి నొందించు దారిని పట్టెను.

ఈలోకమున తప్ప మఱి డేనియందును సమృక్ములేనివారు ఆధ్యాత్మికతృప్తిగలవారిని భోగభాగ్యములకు వశపఱచి ఉంచుట కతితీవ్ర ప్రయత్నము లొనర్తురు. శుద్ధోదనునినె వారు, సిద్ధార్థునివంటి వారి దృష్టికి లోకములో కష్టములయు దుఃఖములయు జూడయైత కనబడ నుండ కిప్పియుంతురు. యంత్రశాస్త్రమందలి భిన్నఫలను, వైద్యమందు క్రొంగొత్తగ కనుగొన్నవానిని, ప్రజలలో నున్న యెక్కువ శక్తులను రద్దుచేసి సర్వసమానత్వమును సాధించి నప్పటి సత్పరిస్థితులను, వారికి 'సోరూరగ' నవులు వుట్ట' వర్ణించి, ఈ జీవితము కేవలము సుఖమయముగ నుండు నని నిరూపింప జూతురు. చూపిన యీ యాసలకు సాధకులు కొందఱు క్షయమించు మోసపోవుదురు. కాని మానవ చరిత్రను సవిమర్శముగ పరిశీలించిన వారు, లొంగరు.

మానవుని విశిషి నిర్ణయించు శక్తులు అతినికి లోపలను వెలుపలను గలవు. ఆ శక్తులను, ఏ యంత్రాదశాస్త్రము కాని ప్రజాసామ్యవిధానములుగాని లొంగదీయజాలవు. ఇరుపడియైదు శతాబ్దములు గడచినను, మానవులకు బుద్ధుని కాలమున నుండిన సమస్యలే ఈనాడును ఉన్నవి. నేటి ఉదారమహాశయులును బుద్ధుని వలెనే వెలగుదురు. అనాదికాలముగ సాగుచు వచ్చుచున్న పరమార్థాన్వేషణము ఇప్పుడును ఇటుతర్వాతనుకూడ సాగుచుండగలగు.

సిద్ధార్థుడు తన భోగభవసమునుండి వెడలి నప్పుకొనుండి. అతనిని మరల భోగములనంకకు మరలింప గోరి, మారుడు వెన్నాడుచునే యుండెను. భవసములో నున్నంతకాలము భౌతికాకర్షకములు ఆయనను పరివేష్టించి యుండెను. మఱి యిప్పుడో, ఆయనమనసులో ఏవేవి ముద్రితములై యుండినవో అవి పరాక్ర

మింప యత్నించినవి. అనుభవించిన కొలదియు అనుభవతత్వమును హెచ్చించునవి కదా భోగములు, వానిని తలంపించి సిద్ధార్థుని మగిడించుటకై మారుడు తీవ్రప్రయత్నములు పెక్కుసంవత్సరముల కాలము సాగించినాడు. కాని సిద్ధార్థుని సంకల్పము చెడ లేదు, నడలలేదు. తుదకు మారుడే తన పరాజయము నిట్లు తెలుపుకొనెను. “ఆ ధన్యాత్ముని నేను ఏడేండ్ల కాలము అడుగడుగునను వెన్నంటితిని, కాని తిథాగతునిలో దోషలవన్మెనను నాకు పట్టు చిక్కలేదు.

గురూపదిష్టక్రమములను పాటించుటలో సిద్ధార్థు డస్థితితనిష్ట కలవాడు. తర్వాత వాని నతడు త్యజించినను అందుకు కారణము వాని అపర్యాప్తత్యమే కాని అతని శ్రద్ధాలోపము కాదు. ప్రస్తుతము ‘బుద్ధగయ’ అని ప్రస్తుతింపబడుచున్న ఉరువేలూపనములో అతడు ‘మధ్యమార్గము’ను కనుగొనెను. భోగపరతి ఒక పరమావధి, దేహము నెండగొట్టుకొని చంపుకొనుట ఒక పరమావధి. ఈ విపరీతపరమానధులకు రెంటికిని నడిమిదైన మార్గమును ఆయన కనుగొనెను. బోధివృక్షముక్రింద ఆయన కడసారి కూర్చున్నప్పుడు ఆయన కావించుకొన్న దృఢనిశ్చయ మిది : “ఈ ఆసనమున నాదేహ మెండిపోనీ, చర్మము ఎముకలు కండలు విరిసిపోనీ, అమూల్యమైన ప్రబోధము నధిగమింపనిదే ఈదేహ మిచ్చుటనుండి కదలదు.” ఆ నిశ్చయమును చెబుచుటకై మారుడు అతితీవ్రముగా యత్నించెను. ఆ వృత్తాంత మంతయు ఆయన జీవితచరిత్రమున ఆశ్చర్యజనకముగా వర్ణితమైయున్నది. సిద్ధార్థుని సంకల్పము సఫల మయ్యెను. ప్రబోధ మందయించెను. ఆయన బుద్ధుడయ్యెను. ఆయన జ్ఞానదృష్టికి, మానవుల దుఃఖమును గూర్చినవియదాని ప్రతిక్రియను గూర్చినవియు అగు చతు

స్పత్యములు గోచరించినవి. అనిర్వచనీయానంద మాయన మనస్సులో నిండిపోయెను. జ్ఞాతవ్యకేష మాయన కిక్ లేదు.

బుద్ధదేవునిచరిత్రమందలి ప్రకృతాధ్యాయమున పరమార్థాన్వేషకు లంఘనము, తెలిసికొనవలసిన ముఖ్య పాఠ మున్నది :—పరమార్థాన్వేషకుడు సదా జాగరూకుడుగను సుదృఢసంకల్పుడుగను ఉండవలయును. ఇవే ఆయన వాక్కులు :— జాగరూకత అమృతత్యము నొందించును. అజాగరూకత మృత్యువు నొందించును. జాగరూకలకు మరణము లేదు; ప్రమత్తులు ఇప్పటికే సంప్రాప్తమరణులు.

భగవద్విషయమున బుద్ధుడు చాలపటికు మోముగా నుండెను. వ్యర్థచర్చలు అక్కఱలేదని తెలుపుటకే ఆయన మానమును వహించినది, కాని ఆ మానమునుబట్టి అతడు నాస్తికుడని కొందఱును అజ్ఞేయవాది యని కొందఱును భ్రమించిరి, మానవ సమస్యల విషయమున ఆయనదృక్పథమునకు అనలంబము అనుభవమే కాని శాస్త్రము కాదు. మాలుంక్య పుత్తునితోడి సంభాషణములో బుద్ధదేవు డొక యుపమాన మూలమున తనమతమును స్పష్టపఱచెను. విషదిగ్దమైన బాణ మొకనికి గ్రుచ్చుకొన్నది. పెంటనే చేయవలసిన దేమి? బాణము నూడబెఱికి గాయమునకు విషమునకు ప్రతిక్రియ చేయవలెను. బాణము వేసిన దెవరు, బాణము వచ్చిన దే దిక్కునుండి, వేసిన వాని జాతియేది, దేశ మేది, అతని మేనివన్నె తెలుపనలుపా, అతడు పొట్టివాడా పొడుగరియా, బక్కవాడా బలిసినవాడా — ఈ ప్రశ్నలు వీనికి జవాబులు కేవలము అనావశ్యకములు మానవునిగుండెలో దుఃఖ మనడి విషదిగ్ధ బాణము గ్రుచ్చుకొనియున్నది; సరియైన గురువును దరిసి విషమును బాధను తొలగించు

కొనుట అతని యేకైక ర్తవ్యము. బుద్ధదేవుడు మంచినడవడిమీద ఊచిక ఉంచి ప్రజల పార మార్థిక జీవితమును పునఃప్రాణవంతముగ నొనర్చెను.

కొసల దేశమునకు చెందిన బ్రాహ్మణు లిద్దఱు బుద్ధదేవునొద్దకు వచ్చి తమ కలహమున మాధ్యస్థ్యము సలుపు మని కోరిరి. బ్రహ్మ ప్రాప్తికి వివిధగురువులు బోధించిన దానిలలో రియైన వారి ఏది అనుటనుగూర్చినదే వారి కలహము. 'మీలో గాని మీ గురువులలో గాని బ్రహ్మమును జూచినవా రున్నారా' అని బుద్ధు డడిగెను. లేరు, మహాశయా, అనిరి వారు. "బ్రహ్మమునందు కామ క్రోధ లోభ మోహ మద మాత్సర్యగోషములు నిండుగ నున్న నని మీ గురువులలో నెవరైన చెప్పిరా" అని బుద్ధు డడిగెను. "చెప్ప లేదు, మహాశయా" అనుటే వారి జవాబు. "ఈ హేయముల కన్నిటికిని స్రత్యనీకము బ్రహ్మ స్వరూపము. నేను చేసినట్లుగా మీరును మిమ్ము ముందుగా పవిత్రులనుగా చేసికొండి, శిష్కుట బ్రహ్మస్వరూపము నెఱుగుదురుగాని"

బుద్ధదేవు నభిప్రాయానుసారము ఉన్నత తమలక్ష్యము నిర్వాణము. నిర్వాణము తనకు గలిగినదని ఆయన చెప్పకొన్నాడు. కాని ఆ యనుభూతిని నిర్వచించువిషయమున ఆయన మానము వహించినాడు. ఆ మానము కారణ ముగా కొందఱు అపార్థములు కల్పించిరి, సర్వ శూన్యత్వమే నిర్వాణమనిరి. అనేకపండితులు ఆ యపార్థములను ఖండించి, ఆ యపార్థముల గ్రహించునెడల బౌద్ధమతపు మొదటికే మోస మగు నని నిరూపించిరి; సర్వమునకును పర్యవ సానము శూన్యత్వమే అని ఆయన బోధించి యుండినచో, ఆమతము నొక్కడైనను అనుస రించి యుండబోడు; ఆయన శూన్యత్వమునే

సాక్షాత్కరించుకొనియుండనిచో ఆయనకంతటి మానవహృదయరంజకశక్తి కలిగియుండదు; గోజరుమహాశయుడు ప్రచురించిన 'బుద్ధఘోష సితికథ' లను పుస్తకమునకు తాను వ్రాసిన వీరి కలో గ్రాహ్యమగు చూపుముల్లరుగారు పొందు పఱచిన యీ వాక్యము లిట అనుసంధించు కొనదగినవి :— 'మనలను శుద్ధకు శూన్యకూప మున త్రోయు మతము, మతమే కాక పోదా? ఇహమునుండి నిత్యపదవికి అందించు వంతెన యగుటచేతనే ప్రతి మతమునకు సార్థకత. ఒక మతము మనలను ముందుకు కొని చనుచు, నిత్యపదవిగతవ్యమును దియుచున్నా మని సంతోషించు సమయమునకు సరిగా అగాధ మైన 'అభావ' గర్తమున బడద్రోయునేని, అది 'పంతెన' కాదు, పెట్టిన అడుగును లోనికి లాగివేయు బూటకపుదారి యగును.'

ఆ యనుభూతి అనిర్వచనీయ మగుటే అందుంగూర్చి బుద్ధదేవుని మానమునకు కారణము. ఆత్మనిగ్రహముచేతను హృదయ విశుద్ధి చేతను ఆయన ఇంద్రియములచే అందుకో దగిన అవధులను అతిక్రమించి ఆధ్యాత్మికసమున్నతి సధిరోహించినాడు. 'యతో వాచో నివర్తంతే అప్రాప్య మనసా సహ' అని ఆ స్థాయి వాగతీతమును మనోతీతము నని ఆహ్వాతమై యున్నది. ఆస్థాయి సధిష్ఠించిన బ్రహ్మజ్ఞానుల కోవకు చెందినవాడే బుద్ధదేవుడు.

బుద్ధదేవుని సూక్తులు అత్యధికసంఖ్యాక ములు గ్రంథస్థములై యున్నవి. అయినను గ్రంథములందు పదిలపఱుపబడక పోయిన తత్సూక్తులు లెక్కకు మిక్కిలిగ నుండి యుండు నని మఱము ధారాళముగ నూహించుకో వచ్చును. అంతే కాదు, ఆయన తన యనుభూతినర్వస్వమును శిష్యులకు చెల్పియుండడు. 'సుతనికాయము'న ఈ విషయము స్పష్ట

పఱుపబడియున్నది. కాశాంబినమీపమున శింశుపావనమున నున్నప్పుడు ఆ చెట్టుఆకులను ఒకపిడికెడు చేత పట్టుకొని బుద్ధదేవు డీలా గన్నా డట :—నా చేతులో నున్న ఆకులు పిడికెడు. శింశుపావనమున నున్న ఆకుల మొత్తము ముం దిది ఏపాటి? అట్లే సోదరు లారా నేను సాక్షాత్కరించుకొని స్వానుభవ ముచే నెఱిగిన విషయములతో పోల్చి చూచి నచో, మీకు నేను తెల్పినది లవలేకమే. ఆ సమస్తమును మీకు నే నేల చెప్పలే దనగా పరిపూర్ణ తన గడించుటకు త్యాగవిశుద్ధతీప తము నలవఱచుకొనుటకు మీ కవి డేపక రింపవు.”

బుద్ధదేవుని చరమసందేశమును మహా సమాధియు ‘మహాపరినిర్వాణము’ గ్రంథ మున గుండెను కరగించురీతిలో పొందుపఱుప బడియున్నది. అది సూర్యుడు జగత్తును పగ లంతయు వెలుగొందించి దినాంతమున అస్త మించుటను పోలి యున్నది. కాలము, కష్ట ములు, త్రిప్పట—వీనిచే బుద్ధదేవుని సుదృఢ దేహము దెబ్బ తిన్నది. దేహమును త్యజింప నిశ్చయించుకొని ఆయన తన సంకల్పమును నన్నిహితులకు తెలియజేసెను. శిష్యులు విషా దము నొందిరి వారిలో ముఖ్యుడగు ఆనందుడు వావిచ్చి విలపించెను. గురుదేవుడో, తన శిష్యులం దటువంటి మనోదౌర్బల్యమును ఆమోదింపడు. కాబట్టి ఆయన ఆనందు నిట్లు మందలించెను :—చాలు, ఆనందా, చాలు. వ్యధ చెందకు, ఏడువకు. ఇంతకుముందు ఎన్నియో సార్లు నీకు చెప్పియున్నానే - మన కత్యంతప్రియములును హృదయస్పర్శిహితములు నగు వస్తువుల యెడబాటు తప్పదు. అది ప్రకృతిధర్మము. నీసమద్యమమందు ఆర్జవ నంతుడవై యుండుము, మహాపాపములనుండి,

భోగతృప్తినుండి, స్వార్థపరతనండి, భ్రాంతి నుండి, అజ్ఞానమునుండి విముక్తుడ వగుదువు.”

తనజీవితము నాద్యంతము తలపోయుచుం బోలె ఆయన శిష్యులకు పట్టుదల సదలనీయక ధర్మమునకై సాహసముతో ఎట్లు పోరాడ వలెనో తెలియజెప్పెను :—“కావున ఆనందా. ఈ పరంపర సన్న్యాసులు నా తోడ్పాటుమీద ఆధారపడకూడదు, వెలుపలి యెవరిసాయము మీదను ఆధారపడకూడదు. మీరు మీమీ దనే ఆధారపడవలెను, మీకు మీరే దారి చూపుకొను దీపములుగ నుండవలెను.”

బుద్ధదేవుని చరమసందేశము పరమార్థా న్వేషకుల కందఱికిని ప్రబోధకమును ధీరము నగు హెచ్చరిక :—“పోగురులారా, ఇట్లు చూడుడు. కూడికచే రూపొందిన వస్తువులకు విరిసిపోవుట తప్పదు. సత్యమొక్కటే నిత్యము. మీ విముక్తిని మీరే శ్రద్ధతో సాధించు కొండి.”

అణ్వస్త్రాలప్రయోగముచే మానవజాతికి సంఘాతవినాశము ఏ తుణములో దాపురించునో అను భయ మొకవంక ఉన్నది. ద్వేషమును అపిశ్వాసమును మానవుల డెందములతో పోలెక్క చున్నవి. కలహకల్లాలములను అరికట్ట వలె ననిన, మానవుల హృదయములను శుభ్ర పఱచుకొనుట అందుకు మొదటిమెట్టు. ఇందు బుద్ధదేవుడు మన కెంతో తోడ్పడగలడు, కరుణ, విశ్వప్రేమ, నిస్వార్థత, ప్రసన్నత— ఇవి బుద్ధుని ప్రధానలక్షణములు. బుద్ధదేవుని దివ్యరూపమును కన్నను ఆయన భవ్యచరిత మును విన్నను ప్రజల డెందములలో పూర్వో దాహృతబుద్ధగుణములు ప్రజ్వరిల్లి గలవు. కామక్రోధలోభమోహమదమాత్సర్యాగ్నులు ఆఱిపోగలవు. ప్రస్తుతము ప్రజలకు జరూరుగ కావలసినవి ఈ బుద్ధదేవగణములు,

వి వే క చూ డా మ ణి

మూలము :

శ్రీ శంకర భగవత్పాదులు

వ్యాఖ్యాత :

అన్నమాచార్య

మహో ఓయ మితి విజ్ఞాతుం నియమః కో ఓన్యవేక్షతే
విన్ఱ ప్రమాణసుప్తత్వం యస్మిన్ సతి పదార్థధీః.

580

చక్కని చూపు ఉండ వలె, ఉన్నచో ఏది ఏ వస్తువో తెలియును. అంతే కాని, ఇది కుండ అని తెలిసికొనుటకు వేఱు నియమము కావలెను? ౫౩౦

అయ మాత్మా నిత్యసిద్ధః ప్రమాణే సతి భాసతే
న దేశం నాపి వా కాలం న సిద్ధిం వా వ్యవేక్షతే.

581

ఈ యాత్మవస్తువు నిత్యసిద్ధము. గురూపదిష్టమార్గమున మహావాక్యార్థవిచారణ సాగినచో, ఆత్మ తన్ను ఆవిష్కరించుకొనును. అందుకు దేశము, కాలము, శుద్ధి—వేవియు అక్కఱ లేదు. ౫౩౧

దేవదత్తే ఓహ మి త్యేత ద్విజ్ఞానం నిరవేక్షకమ్
తద్వ ద్భ్రహ్మవిదో ఓస్యస్య బ్ర హ్మహ మితి వేదనమ్.

582

నేను దేవదత్తుడ నని తెలిసికొనుటకు దేని సాయము నక్కఱ లేదు. అట్లే తాను బ్రహ్మమ నని బ్రహ్మవేత్త తెలిసికొనుటకు దేని సాయము నక్కఱ లేదు. ౫౩౨

భానునేవ జగ త్సర్వం భాసతే యస్య తేజసా
అనాత్మ మన త్తుచ్ఛం కిం ను త స్యావభాసకమ్ :

583

ఏ యాత్మతేజముచేత, సూర్యునిచేతం బోలె, ఈ జగత్తు భాసించుచున్నదో, (ఆయాత్మస్వయంప్రకాశమానమైనందున) దానికి, అనాత్మకమును అసత్తును తుచ్ఛము నగు జగత్తు ప్రకాశక మగునా? ౫౩౩

వేదశాస్త్రపురాణాని భూతాని సకలా న్యపి
యే నార్థవన్తి తం కి న్ను విజ్ఞాతారం ప్రకాశయేత్.

584

వేదము లేమి, శాస్త్రము వేమి, పురాణము లేమి, సకలభూతము లేమి దేనిచేత లర్థవంతము లగుచున్నవో, అటువంటి విజ్ఞాతను ప్రకాశింప జేయున దేది కలదు? ౫౩౪

ఏష స్వయం జ్యోతి రనన్తక్తి రా త్మాప్రమేయ సకలానుభూతిః
య మేవ విజ్ఞాయ విముక్తబన్ధో జయ త్యయం బ్రహ్మవి దుత్తమోత్తమః.

585

ఈ యాత్మ స్వయంజ్యోతి, అప్రమేయము, అనంతశక్తి, ఎల్లరయు అనుభూతిస్వరూపము. ఆ యాత్మ నెఱిగిన బంధవిముక్తునకు ఉత్తమోత్తమునకు బ్రహ్మవేత్తను జయము. ౫౩౫

న భిద్యతే నో విషయైః ప్రమోదతే న సజ్జతే నాపి విరజ్యతే చ
స్వస్మిన్ సదా క్రీడతి నన్దతి స్వయం నిరన్తరానన్దరసేన తృప్తః.

538

బ్రహ్మవేత్త నిరంతరానందరససంతృప్తుడై, సదా ఆత్మయందు క్రీడించుచు ఆనందించుచుండును. అతనికి విషయములపట్ల భేదమును లేదు, ప్రమోదమును లేదు, తగులమును లేదు, ద్వేషమును లేదు. ౫౩౬

క్షుధాం దేహవ్యథాం త్యక్త్వా బాలః క్రీడతి వస్తుని
త ధైవ విద్వాన్ రమతే నిర్మమో నిరహం సుఖీ.

537

ఆకలి నెఱుగక, దేహబాధలను గుర్తింపక బాలు డాటవస్తువులతో ఆడుకొనుచుండును కదా, అట్లే జ్ఞానియు అహంకారమమకారములు లేక సుఖయై ఆత్మయందు రమించుచుండును. ౫౩౭

చిన్తాశూన్య మదైన్యభైక్య మశనం పానం సరిద్వారిషు
స్వాతంత్ర్యేణ నిరజ్కుశా స్థితి రభీ ర్షిద్రా శ్మశానే వనే
వస్త్రం క్షణనశోషణాదిరహితం ది గ్వాస్తు శయ్యా మహీ
సజ్చారో నిగమాన్తవీధిషు విదాం క్రీడా పరే బ్రహ్మణి.

538

జ్ఞానులకు చింతయు దైన్యమును లేక లభించిన భిక్షాన్నమే ఆహారము, నదీజలమే పానము, వారి జీవితము నిరంకుశము, స్వతంత్రము. శయము లేనందున అడవిలో నైనను వల్లకాటిలో నైనను వారికి నిద్ర వచ్చును. వారికి దిక్కులే కప్పకములు, లేదా చెట్టుపట్టయే వస్త్రము, ఉతుకుటయు ఆటవేయుటయు దానికి లేదు. వారికి భూతలమే పాన్పు, వేదాంతవీధులు సంచారస్థలములు, పరబ్రహ్మము క్రీడాస్థానము. ౫౩౮

విమాన మాలమ్యు శరీర మేత ద్భున క్యతేషాన్ విషయా నుపస్థితాన్
పరేచ్ఛయా బాలవ దాత్మవేత్తా యో లవ్యక్తలింగో లననుషక్తబాహ్యః.

539

ఆత్మజ్ఞానికి వెలుపలిగుర్తులు లేవు, బాహ్యవస్తువులందు తగుల ముండదు, ఈ శరీర మతనికి విమానము (వాహనమాత్రము) బాలునివలె నతడు సకలవిషయములను, తమంతట నైనను అమృతకోరిక చేతనైనను, అందుబాటైనమట్టుకు అనుభవించుచుండును. ౫౩౯

దిగమ్పరో వాపి చ సామ్పరో వా త్వగమ్పరో వాపి చిదమ్పరస్థః
ఉన్మత్తవ ద్వాపి చ బాలవ ద్వా పిశాచవ ద్వాపి చర త్యవన్యామ్.

540

జ్ఞాని సాంబరుడుగనో దిగంబరుడుగనో చర్మాంబరుడుగనో చిదంబరుడుగనో,
వెట్టివానివలెనో బాలునివలెనో విశాచమువలెనో—భువిని సంపరించుచుండును. ౫౪౦

కామాన్నిష్కామరూపీ సంశ్చర త్యేకచకో మునిః
స్వాత్మనైవ సదా తప్త స్వయం సర్వాత్మనా స్థితః.

541

సదా ఆత్మయందు సంతృప్తుడై యుండు వాడును, సర్వము స్వాత్మస్వరూప మని
గుర్తించినవాడును, నిష్కామరూపియునగు జ్ఞాని, ప్రార్థనఫలముగ ప్రాప్తించిన కామముల
ననుభవించుచు నొంటరిగ దిరుగుచుండును. ౫౪౧

క్వచి న్ముథో వీధ్వాన్ క్వచి దపి మహారాజవిభవః
క్వచి ద్భ్రాంత సౌమ్యః క్వచి దజగరాచారకలితః
క్వచి త్సాత్రీభూతః క్వచి దవమతః క్వా వ్యనిదీతకో
చర త్యేవం ప్రాజ్ఞ స్సతతపరమానందసుఖితః.

542

ప్రాజ్ఞుడు సతతము హామానందసుఖతుడుగ నుండును. ప్రేక్షకుల కొకప్పుడు మహా
రాజవిభవసంపన్నుడుగను, ఒకప్పుడు భ్రాంతుడుగను ఒకప్పుడు సౌమ్యుడుగను ఒకప్పుడు
కొండ చిలువవలె కదలకపడియుండువాడుగను ఒకప్పుడు పూజార్హుడుగను, ఒకప్పుడు అవమా
నములకు గుఱిగను ఒకప్పు డజ్ఞాతపురుషుడుగను (గననగుచు) చరించుచుండును. ౫౪౩

నిర్ధనో ఒపి సదా తుష్టో ఒవ్యసహాయో మహాబలః
నిత్యత్మప్రో ఒవ్యభుజ్ఞానో ఒవ్యసమ స్సమచర్శనః.

543

అతడు నిర్ధను డయ్యు సదా సంతృప్తుడు, ఆసహాయు డయ్యు మహాబలుడు, భుజం
పనివా డయ్యు నిత్యత్మప్రుడు, అసము డయ్యు సమచర్శనుడు. ౫౪౪

అపి కుర్వ న్నకుర్వాణ శ్చాభోక్తా ఫలభో గ్యపి
శరీ ర్య వ్యశరీ ర్యేష పరిచ్ఛిన్నో ఒపి సర్వగః.

544

అత డన్ని పనులను జేయుచున్నను చేయనివాడే; ఫలముల ననుభవించుచున్నను
అనుభవింపనివాడే, శరీరముతో తాదాత్మ్యము లేనందున, శరీర మున్నను లేనివాడే, పరి
చ్ఛిన్నుడైనను సర్వగతుడే. ౫౪౫

ఆశరీరం సదా సత్త మిమం బ్రహ్మవిదం క్వచిత్
ప్రియాప్రియే న స్పృశత స్తథైవ చ కుభాకుభే.

545

దేహమందు తాదాత్మ్యాభిమానము లేని బ్రహ్మజ్ఞానికి ప్రియాప్రియములు గాని
శుభాశుభములు గాని ఎచ్చటను అంటవు. ౫౪౬

స్థూలాదిసమృద్ధవతో ఒభిమానిన స్ఫుఖిచ్చ దుఃఖిచ్చ కుభాశుభే చ

విధ్వస్తజన్తస్య నదాత్మనో మునేః కుత శ్శుభం వా పృథుభం ఫలం వా.

548

స్థూలసూక్ష్మకారణశరీరములతో తాదాత్మ్య మొందు వానికి సుఖదుఃఖములును శుభాశుభములును గలుగుచుండును. తాదాత్మ్యాభిమానబంధమును తెంపుకొని నదా బ్రహ్మ ముగనే యుండు మునికి పుణ్యపాపములఫలములైన సుఖదుఃఖము లెక్కడివి? ౫౪౯

యోగపాఠబోధిని—10

రాజయోగము

శ్రీ జ్ఞానేశ్వరానందస్వామి

అన్ని యోగములవలెనే రాజయోగమున్నూ భారతదేశంలో అనాదికాలంగా ఉన్నది. దానిని పరిపూర్ణతాసిద్ధికి రాజమార్గమని చెప్పవచ్చు. రాజ్యమును రాజు అదుపులో ఉంచుకుంటాడు. మనరాజ్యాన్ని మనమూ అదుపులో ఉంచుకోవాలి. మనరాజ్యం మనమనస్సే. దాన్ని అదుపులో ఉంచుకుంటే సమస్తప్రకృతి మనకు లోబడుతుంది. రాజయోగశాస్త్రానికి అందజీకరించి అధికప్రామాణికుడు పతంజలిమహర్షి. సుప్రసిద్ధమైన యోగసూత్రగ్రంథప్రణేత ఆయన. ఈ యోగము సాంఖ్యశాస్త్రముపై నాధారపడినది. సర్వశక్తియగు భగవంతుని ప్రార్థింపవలె ననుట ఆ శాస్త్రంలో లేదు. అయితే ధ్యానానికి ఏకాగ్రతకు దేవుడున్నూ లక్ష్యంగా ఉండవచ్చు అంటాడు పతంజలి. యోగసిద్ధిమార్గాలలో భగవద్ధ్యానమును ఒకటిగా ఆయనచే విహితమై ఉంది. ఈ విషయం ఎందుకు చెబుతున్నానంటే, రాజయోగాన్ని అనుసరించే దుకు దేవునిలో సమృద్ధి ఉండ సక్కుటలేదని, దేవుని అంగీకరించవలసిన ఆవశ్యకత లేదని స్పష్టంచేయడానికే.

రాజయోగసారం ఇది:—(1) పరిపూర్ణత జీవునిలో అంతర్గతమై ఉన్నది. (2) చైతన్యం పంకరతిరగడంమూలాన పుష్కరితావిష్కృతి విఘ్నిత మాతున్నది. (3) పరిపూర్ణత ఆవిష్కృతం కావాలి అంటే చిత్తమును పూర్తిగా అదుపులో ఉంచుకోవడం అవసరం.

పరిపూర్ణత సాధిగించుట కష్టమిగాలేవి మనః కల్లోలాలే అని రాజయోగం తెలుపుతుంది. ఆ కల్లోలాలకు 'చిత్తవృత్తు'లని పేరు. మనఃపరిణామాలను అదుపులో ఉంచుకొన్న యోగికి అంతఃప్రకృతి వశమై ఉంటుంది. అంతఃప్రకృతియే బాహ్యప్రకృతిగా ఆవిష్కృత మాత్రం దనుటకూడ అప్పుడు అతని గుర్తుకు వస్తుంది. ఆంతరమును బాహ్యమును వ్యష్టియు సమష్టియు నగు ప్రకృతి పూర్తిగా అదుపులోనికి రావడానికి విఘ్నం సమకూర్చే మనఃకల్లోలాలు ఆగిపోవడమే రాజయోగంలో పరిపూర్ణతాసిద్ధి. మానసికతక్రలను పూర్తిగా అదుపులో ఉంచుకోవడమే రాజయోగం బోధించే పాఠం. వివిధమనఃపరిణామాలను అదుపులో ఉంచుకోడానికి సాగే ప్రయత్నమే ఇందు ముఖ్యం.

స్థూలరూపాలను అదుపులోనికి తెచ్చుకోవడంతో మనసాధన ప్రారంభం జేతుంది.

ఒకప్పుడు యోగిని 'నీ వృత్తి ఏమి' అని ఒకరు ప్రశ్నించారు. యోగి చెప్పిన జవాబు "నేను జాతిచేతను వృత్తిచేతను కర కణ్ణి." ప్రాశ్నికులు మరల అడిగారు "నీ కేంత భూమి ఉంది?" యోగి తనదేహాన్నిక్కసారి చూచుకొని "దాదాపు మూడున్నర మూరలు" అనెను.

చూచారా? మానవుడికి గల గొప్ప ఆస్తి ఇదే, ఈ మనస్సు దేహము. అతనికి వ్యవసాయం కాగా తెలిసి ఉంటే, ఏ రంగంలోనైనా సంపాదించగలంత అధికలాభం, ఇందులోను పండించుకోవచ్చు. ఈ మూడున్నర మూరల పొలంలో పాటువడి యోగి తన పంటను పండించుకొంటాడు. పరిపూర్ణతయే ఆ పంట, అదే

ల   ౨

జీవితంలో ఆత్మధికవిజయం గడించేటట్లు ఈ పొలాన్ని కాపాడుకునే విధానమే యోగ కళ. కావున ఈ పొలమును సారవంతముగ నొనర్చుకొను తెట్టో ఘోషమైన పంటన బడయు తెట్టో బోధించు విద్యయే యోగము. పండించుకొని అనుభవించుటకై ఆస్తిని కాపాడుకొనుటను, శుద్ధపఱచుకొనుటను, దున్నుటను, విత్తులు చల్లుటను సిద్ధపఱచుటను యోగము మనకు కలపించునది.

ఏ ప్రయత్నములోనైనను నెగ్గవలెనంటే, సక్రమవిధానానుసరణ మావశ్యకము. రాజయోగమునకూడ అట్లే. అశ్వినును ప్రాపింప సహకరించు శిక్షణములు అభ్యాసములు కొన్ని ఉన్నవి. నీవు ఒక యకరా పొలమును సంపాదించితి వనుకో, అప్పుడు నీవు మొట్టమొదట చేయు పని యేమి? ఆ పొలమున

కొక కంచెను నిర్మిస్తావు. కంచె ఉంటేనే అందులో నీవు పండించు పంటకు భద్రత కలుగుతుంది. నీ హక్కును స్పష్టపఱచి దురాక్రమణ శీలరును తణిమి వేస్తావు. రాజయోగ సాధనచోకూడ విద్యార్థి తన్నుతాను కాపాడుకొను మార్గముల ననుసరించాలి.

ఒక్క-ముఖ్యవిషయం స్పష్టపఱస్తున్నాను. ఆత్మరక్షణవిధానాలను నీ వెందు కనుసరించాలి? నీ మంచికే, నీ లాభానికే అనుసరించాలి. నిన్ను బలాత్కరించి నీచే ఆ విధానాలను అనుసరింపజేసే అధికారు లెవరూ వెలుపల లేరు. కేవలం స్వేచ్ఛచేతనే గోడలు లేపి నీ సాయుధుడు భద్రపఱచుకొంటావు ఇది చాల ముఖ్యమైన అంశం. యోగంలో నెగ్గేందుకు స్వేచ్ఛచేతనే నీవాక దుర్గం నిర్మించుకున్నానంటే నీ యాధ్యాత్మికకక్షీని ఒకపాటి చూపావు, నీలక్ష్యంవంకకు ఒక్కడుగు ముందుకు సాగావు అన్నమాట ప్రారంభం జరిపావు.

ప్రతిమతంలోను నవలంబించినవారు తల దాల్చి వలసిన నియమాలు అన్నాయి. ఎంతకు ఆ నియమాలు తల దాల్చినవెను, తల దాల్చకపోతే ఏమి అనే ప్రశ్నలకు సమాధానాలు మాత్రం మనకు దొరకవు. అందుచేతనే ఈ కాలంవారు సాధారణంగా ఆలాటి నియమాలకు ఎదురుదీరుతుంటారు. కొన్ని నియమాల ప్రయోజనం వారిమనస్సు కెక్కినప్పటికిని, తాము నిర్బంధించబడుతున్నట్లు తోచినట్లైతే వాళ్ళకు చుట్టు మంటుంది. కాబట్టి ఆలాటి విధివిషేధాలు ఈ కాలంవారికి బహుతరంగా అప్రియాలు. స్వేచ్ఛతో మనం ఎన్నుకోవ, మతేషరో మనలను నిర్బంధిస్తున్నట్లు తోచినప్పుడు ప్రతిఘటించవలెననే బుద్ధి ఆధునికులకు పుట్టుతుంది. 'నియమములు'

'అజ్ఞలు' అంటే అసలు నాకే కిట్టవు. కాని నిజమునకు అవి 'అజ్ఞలు' కావు. నిష్కలతలు తాము అవలంబించి క్రేయ మొంది మనకు సంక్రమింపజేస్తున్న 'మానాలు' అవి. అలాగు అర్థంచేసుకుంటే, ఎంతటి మూఁదనులైన నవ్యులునైనా, వానిని ఆశతో అంగీకరిస్తారు. పొలానికి చుట్టును సంరక్షకమైన కంచె ఉంటే మైదు ఎరిగి ఫలిస్తుంది. అదేవిధంగా ప్రారంభ దశలలో ఉంటున్న సాధకులకు కట్టుబాట్లు ఉండవలె, ఉంటేనే కాలక్రమాన ఆధ్యాత్మిక పరిపూర్ణత సిద్ధిస్తుంది. అటువంటి కట్టుదిట్టములను నిరాదరిస్తే మనం ఏ రంగంలోను నెగ్గజాలనివాళ్ళ మాతాము.

మనకు ఎట్టిబంధమూ లేదు, పరిమితి లేదు, లోటుపాట్లు లేవు అను గుర్తింపు మనస్సులో స్థిరపడడమే రాజయోగంలో పరిపూర్ణత. ఆ యెఱుక విశుద్ధదశలో ఉంటే, అదే బ్రహ్మము. సంకుచితాత్మభావసీమావధుల సతిక్రమించుటే యోగి లక్ష్యము. కాబట్టి, మనస్సును అగుపులో ఉంచుకొనుటకు చేయు ప్రయత్నమే అతనికే ముఖ్యము. ఈ ప్రయత్నమునకు గల్గు విఘ్నము లేవో గుర్తించి వాటికి ప్రతిక్రియ చేయాలి. స్థూలశబ్దరూపతో ప్రారంభించాలి. మనస్సును నిగ్రహించే విధానం మీకు తెలియకపోతే సాత్వికభావాలు మీ అనుభవంలో ఉండవు. వాటి అనుభవంలో మీ రుంటారు. ఉద్రేకాలను ఉపశమింపజేసుకోవడంచాలదు, మనస్సును పూర్తి అధీనంలో ఉంచుకోవాలి.

పతంజలి రాజయోగసర్వస్వమును ఎనిమిది మెట్లుగా అమర్చాడు. అందుకనే దానికి అష్టాంగయోగ మనుపేరు వీర్పడింది. ఎనిమిది మెట్లు ఇమిడియమము, నియమము, ఆసనము, ప్రాణాయామము, ప్రత్యాహారము, ధారణము, ధ్యానము, సమాధి. మనం కొద్దికొద్దిగా వీటి

నన్నిటినిగూర్చి చర్చిస్తాం. చిత్తమునకు గలుగు కల్లోలాలను పతంజలి మొదటి రెండు శీర్షికల క్రింద చేర్చాడు. 'యమం' 'నియమం'. ఈ రెంటిలో ఒక్కొక్కదానిలో ఐదేసి సాధనలున్నాయి. 'యమము'లోని ఐదు:- (1) అహింస (2) సత్యము (3) అస్తేయము (4) బ్రహ్మచర్యం (5) అప్రతిగ్రహం. 'నియమము'లోని ఐదు:- (1) విశుద్ధి (2) సంతుష్టి (3) తపశ్చర్య (4) స్వాధ్యాయం (5) ఈశ్వరప్రణిధానం,

ఈ పదిసాధనలు సాధకని క్రియాశంగపు ప్రహరిగోడలని పది స్తంభాలు అనవచ్చు. నీటికి ఇవి పునాదులు. వీనిమూలముగా పతంజలి పుణ్యపాపములకు ఆత్మీయమైన ఒక కొలబద్దను ఇశంప్రథమంగా నెలకొల్పాడు. మనః ప్రశాంతితకు సాధకములైన తలంపులు పనులు మంచివి. అందుకు బాధకములైన తలంపులు పనులు చెడ్డవి. పరిపూర్ణతకు మనలను చేర్చేది ఏదైనా సరే మంచిదే. పరిపూర్ణతకు మనలను దూరంచేసేది ఏదైనా చెడ్డదే. మంచికి చెడు గుకు యోగి వినియోగించుకొనే కొలబద్ద ఇదే. ఆస్థ గల ప్రతి యోగి సాధకుడన్నా ఈ సాధనలను అర్థం చేసుకోవలె, మనఃపూర్వకంగా అనుసరించాలి. ఈ సాధనలను మూనితే, ఇక అతని కృషి తూము తెఱచిన తొట్టిలో నీరు పోసే శ్రమంవలె వ్యర్థమవుతుంది. మనస్సును సంతుబ్ధదశలో ఉంచితే ఎంతో శక్తి సప్తమై పోతుంటుంది. కాబట్టి వివేకి ఆలాంటి సప్తాలు కలుగనియకుండా, ఏకాగ్రత వహించి యోగమార్గంలో ముందంజ వేయడానికి ముందరకు పహించవలసిన మెలకువ అది.

మొదటి సాధన అహింస. మీరు చెప్ప మాటచేత కాని, మీరు తలంచు తలంపుచేత కాని, మీరు చేయు పనులచేత కాని ఎవరికిని హింస కలుగనియకుండా మిమ్ము మీరు తిట్టదు

చేసికోవాలి, అంతరంగాను బాహ్యంగాను అహింసకు ఎన్నియో వైపులున్నాయి. హింస చేసినట్లైతే మనస్సుకు సంక్షోభం కలుగుతుంది. చేసిన హింసను స్మరించే కొద్దీ, తటాకంలో చిటుకెరటాలు లేచినట్లుగా, మనస్సులో అశాంతి తలెత్తుతుంది. ధ్యానమును సాగి నీయదు. ఎవరికైనా బాధ కలిగించినా, దేరేపాసూయలకు లోనైనా, క్రూరంగా అధర్మంగా ప్రవర్తించినా, 'యోగ' హర్మ్యద్వారంలో మీరు ప్రవేశించ జాలరు. యోగి, సహజీవులను ప్రేమించాలి, వారియందు సానుభూతి కలిగిఉండాలి. విశ్వ మానవజాతే అతని జీవితపాఠంగా ఉండాలి. అహింసాప్రాముఖ్యం అతిగాఢమైంది. అది అమలు కావలసిన రంగం అతివిశాలమైంది.

నిత్యజీవితంలో అహింసను పాటించుటకు గూర్చి శ్రీరామకృష్ణ దొక హాస్యకథ చెప్పాడు. ఒక పచ్చికబయలు ఉంది. అందు గొల్లబాలురు ఆవులను మేపుకొని టుండేవారు. అక్కడే భయంకర విషసర్పం ఒకటి ఉండేది. దానివలని భయంచేత అందరూ వేయికన్నులతో మెలకువ గల్గి ఉండేవారు. ఒకనాడొక బ్రహ్మచారి ఆ పచ్చిక బయలు మీదుగా పోతుండిగాడు. గొల్లబాలురు పరుగున అతనిని సమీపించి 'మహాశయా, అటువైపు పోకు. దయచేసి వెనుకకు మరలు, ఆ ప్రాంతంలో ఒక నాగుబాముంది' అని హెచ్చరించారు. అందుకు ఆయన "ఉంటే ఏం? నా కేమీ భయం లేదు. నాకు మంత్రము తెలుసు" అని బదులు చెప్పి ముందుకు నడిచాడు. గొల్లపిల్లలకు భయం కాబట్టి, వారు ఆయన వెంట పోలేదు. ఇంతలో సర్పం పడగ విప్పకొని వేగంగా బ్రహ్మచారిని సమీపించింది. వెంటనే అతడు మంత్రం ఉచ్చరించాడు. నాగు పాము వానపామువలెనై అతని పాదములకడ

పడి ఉణ్ణింది. బ్రహ్మచారి దానితో "అగ్గోగో, ఇటుచూడు; ఎందుకు ఇతరులను హింసిస్తూ కరుగుతావు? ఇటురా. నీ కొక పుణ్యమంత్రం ఉపదేశిస్తాను దాన్ని పిస్తూ ఉండు. నీకు దైవభక్తి కలుగుతుంది. ఘాతుకస్వభావం తొలగుతుంది. భగవత్సాక్షాత్కారమూ చేకూరుతుంది" అని ముగిస్తోప దేశం చేసి ఆధ్యాత్మికజీవితంలోకి ప్రవేశం ఒనగడాడు. పాము గురువునకు మొక్కు 'ఆధ్యాత్మికనియమానుష్ఠానం నకు ఏలా గలవడుతుంది?' అని అడిగింది. "ఈమంత్రాన్నే జపిస్తూ ఉండు. ఎప్పుడనీ హింసించకు, నేను మళ్ళీ ఒక్కసారి వచ్చి నిన్ను చూస్తాను" అని చెప్పి బ్రహ్మచారి వెడలి పోయాడు. కొన్నాళ్లు గడిచాయి. పాము కటవడం లేదని గొల్లపిల్లవాండ్రు గుర్తించారు. వారు దానిమీద రాళ్ళు రువ్వారు, కాని అది బుస్సు మన లేదు. వానపామువలెనే ఊర కణ్ణింది. ఒకనాడు బాలురలో ఒకడు దానిని సమీపించి తోకవద్ద పట్టుకొని చుట్టి చుట్టి నేల మీద మోచి పాటవేశాడు. పాము నెత్తురు క్రక్కి ఒళ్లు తెలియక పడిపోయింది. కదలక పడి ఉన్నందున, చచ్చిందని తలచి పిల్లవాండ్రు తమదారిని పోయారు. సగం రాత్రికి పాముకు చైతన్యం కలిగింది, మెల్లగా ఎంతో కష్టంతో దేహాన్ని ఈడ్చుకుంటూ పుట్టలోకి ప్రాకి పోయింది. దాని యెముకలు తునిగాయి. కదల గల శక్తియైనా దానికి లేదు. పెక్కు దినాలు గడిచాయి. పాము, తోలుకప్పిన వట్టి యెమ్ముల గూడుగా రూపొందింది. అప్పుడప్పుడు రాత్రు లందుమాత్రం అది ఆహారానికై బయటికి వస్తూ ఉణ్ణింది. పగటివేళలో ఆబాలురవలని భయం చేత పుట్ట వెడలి రావడమే లేదు. గురువుసార్ల ముగిస్తోప దేశం పొందినప్పటినుండి అది ఇతరులను హింసించడం మాని వేసింది. మట్టి, చెట్ల

నుండి 'తమంతట' రాలిన జుట్టులు, పండ్లు - ఇవే దానికి 'అహారం'.

ఇంచుమించు ఒకసంవత్సరం పిమ్మట ఆ బ్రహ్మచారి ఈ దారిని వచ్చి పాముసంగతిని విచారించాడు, అది చచ్చిపోయిందని గొల్ల పిల్లలు చెప్పారు. కాని అతడు నమ్మలేక పోయాడు. ఉపదిష్టమైన మంత్రఫలం పడయక పాముచావ దని అతనికి తెలుసు. కాబట్టి అతడు అది ఉన్నచోటును ఏలాగో కనుగొని పోయి, ఇటు అటు చూచి, దానికి తాను చెట్టి ఉండిన పేరుతో పిలిచాడు. గుగుని కంతం వినగానే అది పుట్టనుండి బయటికి వచ్చి మహావరంతో అతని మోల నమస్కరించింది.

బ్రహ్మచారి : ఏ మోయీ, ఎట్లు ఉన్నావు?

పాము : ఊసుంగానే ఉన్నాను స్వామీ

బ్రహ్మచారి : మఱి ఎందుకు అంత గాకృశించి ఉన్నావు?

పాము : ఓడవైన ఓ గురుదేవా, ఎవ్వరిని గాని హింసించకు అని మీరు నన్ను ఆజ్ఞాపించారు కదూ. కాబట్టి ఆకులూ పండ్లు - ఇవే జీవనాధారంగా ఉండడంచేత కృశించిఉంటాను.

పాము ధార్మికంగా మార్పొందింది. ఎవ్వరి మీద గాని దానికి కోపం కలగడం లేదు. గొల్ల పిల్లవాండ్రు అలనాడు తన్ను కొనడవిరితో విడిచిపెట్టిన సంభవాన్ని అది పూర్తిగా మఱచి పోయింది.

బ్రహ్మచారి : "తిండి లేక పోయినంత మాత్రంచేత నీవు ఇంతగా ఎందుకొని పోయి ఉండవు. వేఱు కారణం ఏదో ఉండక తప్పదు. జ్ఞప్తికి తెచ్చుకో" అన్నాడు. పిల్లవాండ్రు తన్ను నేలమీద మోదిన సంగతి అప్పుడు దాని జ్ఞప్తికి వచ్చింది. రాగా ఈలాగు తెలిపింది - 'బాను, స్వామీ, ఇప్పుడు జ్ఞప్తికి

వస్తున్నది. ఒకనాడు పిల్లవాండ్రు నన్ను నేల కేసి చావ మోదారు. పాపం, వారి కేం తెలుసు? నా మనస్సు ఎంతగా మార్పు చెంది ఉన్నదీ వారు గ్రహించలేదు. నేను ఎవరినిగాని కఱవ నని హింసించ నని వారు ఎట్లు తెలిసికోగలరు?" బ్రహ్మచారి 'ఎంత సిగ్గుచేటు! అంత అవివేకివా నీవు? నిన్ను నీవు కాపాడుకొను దారియైనా తెలియదా నీకు? నీతో నేను 'కఱవకు' అన్నానే కాని 'బుస్సుమకు' అని చెప్పారా? బుస్సుమని ఆ జాలురకు నీవు ఎందుకు బెదరగొట్టలేదు?" అని అజేచాడు

కాబట్టి అహింసను చక్కగా అర్థం చేసుకోవాలి. అహింస అంటే కేవలం మన హక్కులను వదలుకోవడం కాదు. బహింసానుష్ఠానం సీదుగ్గ నిర్మాణంలో మొదటి స్తంభం నాటడం వంటిది.

రెండోసాధన 'సత్యమును నాటించడం, సత్యాన్ని అనుసరించడంలో కూడా వివేకమూ గుణదోషనిర్ణయమూ ఉండాలి. కేవలం జరిగిందాన్ని చెప్పడం సత్యం చెప్పడం కాదు. మన స్సాక్ష్యానుగుణంగా సత్యాన్ని మనం అర్థం చేసుకోవాలి. భయంచేతనూ స్వలాభాపేక్ష చేతనూ, సత్యాన్ని తాటుమాటు చేయడం తఱచు జరుగుతూ ఉంటుంది, ఆ ప్రవణతను అణచుకోవాలి. అప్పుడు మనస్సును శ్రోధలోభ కల్లోలాలు ఊపవు, మనచేత అసత్యం పనికిం చేవి శ్రోధలోభాలే. సత్యం మీ మాటలలో మాత్రం ఉంటే చాలదు, మీ నడవడిలోమీ ఆశయాల్లో కూడా ఉండాలి. పరిపూర్ణతను ఏది అధిగమింప జేస్తుందో అదే సత్యం. ప్రతి చేష్టలోనూ సత్యాన్ని అనుసరించండి. నీజీవితం సత్యానికి లక్ష్యం కాదగినట్లుగా దాన్ని సత్యంతో నింపు. ఆలాగు చేస్తే, యోగానికి లక్ష్యమైన పరిపూర్ణతకై చేయు కృషిలో మఱొకమెట్టు ముందుకు సాగినవాడవుతావు.

మూడవసాధన అ స్త్రీయం, ఇతరుల సొత్తును హక్కులను అపహరించకుండా ఉండడం. అ స్త్రీయంకూడా మన మనసులలోనూ నడవడుల లోనూ ఉండాలి. స్థూలంగాను భావగతంగాను వైజ్ఞానికంగాను ఆధ్యాత్మికంగాను అ స్త్రీయం ఉండాలి. ఒకరిసొమ్మును మీరు అపహరిస్తే, మీ అంతరాత్మ నొచ్చుకుంటుంది. అప్పుడు ప్రగాఢమైన ధ్యానం మీకు కదులదు. ఇతరులు

మనకు చేసిన మేలును గుర్తించకపోవడంకూడా దొంగతనమే, ఇతరులకు కృతజ్ఞత తెలుపుకో కుండా వారి మాటలను శైతం మీరు వినియోగించుకోకూడదు. శ్రీరామకృష్ణుడు ఎవరి సూక్తిని ఉదాహరించినా, వినయగౌరవము లతో వారిని పేర్కొనేవాడు. నీజానికి సకల యోగసాధనలకూ సజీవలక్ష్యం శ్రీరామ కృష్ణుడే.

ప్రకీర్తక వ్యాసావళి

బుద్ధదేవుని గూర్చిన సంవాదము కాశీపూరు గురుదేవుని సన్నిధానమున

మహేంద్రుడు : [నరేంద్రునితో] బుద్ధుని సిద్ధాంతము తేలిక?

నరేంద్రుడు : సాధనచే తాను సాక్షాత్కరించుకొన్నదానిని బుద్ధుడు మాటలలో ప్రకటింపజాలకపోయినాడు. కావుననే లోకులు అతనిని నా స్థితుడనిరి.

గురుదేవుడు : [నైగలమూలముగా] నా స్థితుడెట్లు? కానే కాదు. ఆయన తన అంతరనుభూతులను మాటలలో చెప్పలేకపోయెను. అగతే. బుద్ధుడు అను పదమున కర మేమో తెలియినా? చిత్స్వరూపమును 'ధ్యానించి బోధముతో' ఐక్య మొందినాడు, చితుగనే పరిణమించినవాడు.

నరేంద్రుడు : బేను, మహాశయా, బుద్ధులలో మూడుపర్గాలవారున్నారు—బుద్ధులు, అర్హతులు, బోధిసత్తులు.

గురుదేవుడు : దేవున కిదియు నొక లీలయే, క్రొత్తలీల! బుద్ధుని నా స్థితుడన నేల? ఆత్మ

స్వరూపమును సాక్షాత్కరించుకొన్నవానికి కొంత అస్థిత్వమును కొంత నాస్థిత్వమును అనుకొన దగిన దశ కలుగును.

నరేంద్రుడు : [మహేంద్రునితో] ఆ దశలో ద్వంద్వము లేకమై పోవును. జలవాయు ప్రాణ వాయువుల కలయికచే నీరు పుట్టును. గొట్టము గుండ నీటి నిగురగొట్టుటకును ఆ జలవాయు ప్రాణవాయువులే ఉపయోగపఱుపబడును.

ఆ దశలో కర్మాచరణమును వైష్కర్యమును రెండును సాధ్యములే. అనగా సాధకుడు సంగరహితుడై కర్మల నాచరించు ననుట.

శబ్దాదివిషయనకులైన లాకికులు దేనిని గూర్చి చెప్పినను 'ఉన్నది' [అస్తి] అనియే చెప్పుదురు. మాయావాదులు 'ఏదియు లేదు' [నాస్తి] అందురు. ఈ యస్థిత్వనాస్థిత్వముల కతీతమైనది బుద్ధు ననుభవము.

గురుదేవుడు : అస్థిత్వనాస్థిత్వములు ప్రకృతికి సంబంధించినవి. పరమసత్యము ఆ రెంటికిని మీదిది.

భక్తులు కొన్ని నిమిషముల సేపు మానముగ నుండిరి.

గురుదేవుడు : [నరేంద్రునితో] బుద్ధు డేమి బోధించినాడు?

నరేంద్రుడు : దేవుని అస్తిత్వనా స్తిత్వముల మాట నెత్త లేదు బుద్ధుడు, కాని బ్రతికినన్ని నాళ్లు సకలప్రాణులయెడ కారుణ్యము చూపినాడు. డేగ పిట్టపై నుటికి దాని కబళింప నుండ, పిట్టను కాపాడుటకై బుద్ధుడు తనమేని మాంసమును డేగ కర్పించెను.

బుద్ధునిగూర్చిన సముత్సాహము నరేంద్రునకు వెచ్చుపెరిగినది.

నరేంద్రుడు : ఆహా! ఎంతటి త్యాగము బుద్ధునిది, రాజపుత్రుడుగా జన్మించి, సమస్తమును విడనాడెను. సంపదయే లేని, ఏమియునే లేని వాని త్యాగమున కర్థ మేమి? బుద్ధుడే నిర్వాణము ననుభవించిన పిమ్మట అత డొక సారి స్వనగరమునకువచ్చి భార్యను పుత్రుని రాజకుటుంబములోని యితరులను వెక్కండ్రను సన్న్యసింపు డని ప్రోత్సహించెను. ఎంత గాఢమైన త్యాగ మాయనది! మఱి వ్యాసుని నడవడిని జూడుడు 'అల్పాయీ, గృహస్థుడవు గనే ఉండి, సాధనచేయు' మనుచు ఆయన తనపుత్రుడైన శుకదేవుని సన్న్యసింప వలదనెను.

శ్రీరామకృష్ణుడు మానముగ నుండెను. ఇంతవఱ కొక్కమాటవై నను చెప్పలేదు.

నరేంద్రుడు : శక్తియు గిక్తియు బుద్ధునకు లక్ష్యములేదు, ఆయనకు కావలసినది నిర్వాణ మొక్కటే, ఆహా! ఎంతటి వైరాగ్యము ఆయనది! ధ్యానింప బోధివృక్షముక్రింద కూర్చున్నప్పుడు ఆయన 'నిర్వాణమే సిద్ధి' కున్న, నా దేహ మిచ్చటనే ఎండిపోవునుగాక' అని ప్రతిజ్ఞ చేసెను. అంతటి దృఢనిశ్చయము ఆయనది!

నిజముగ దేహమే గొప్పశత్రువు. దానిని శిక్షించుకొనకున్న ఏదైనను సాధ్య మగునా?

శశి : మాంసాహారముచే సత్త్వస్పృద్ధియగు నని ఉపన్యసింపవాడవు ఏవేగా! మాంసమును తినక తప్ప దంటివే!

నరేంద్రుడు : నేను మాంసాహారికే, సందేహము లేదు. కాని వట్టిఅన్నమును, ఉప్పినను లేని అన్నమును తినియు నేను జీవింపగలను.

కొన్ని నిమిషములైన తర్వాత శ్రీరామ కృష్ణుడు మానము వీడెను. 'బుద్ధుని తలపైని జాట్టున్నదేమో చూచితివా?' అని నైగమూలముగ నరేంద్రు నడిగెను.

నరేంద్రుడు : జాట్టు లేదు, మహాశయా, ఏదో ఒకవిధమైన కిరీట మున్నట్లున్నది. ఒక దానిపై నొకటిగా చుట్టబడిన రుద్రాక్షమాలలు ఆయననిగను కప్పి యున్నట్లున్నది.

గురుదేవుడు : ఆయన కన్నులలో?

నరేంద్రుడు : అవి ఆయన సమాధిలో ఉన్నాడని తెలుపుచున్నవి.

దేహము - దేహి

శ్రీ ఐ. వేంకటరావుగారు

దేహినో ఽస్మిన్ యథా దేహీ

కౌమారం యౌవనం జరా

తథా దేహోన్తరప్రాప్తి

ర్ధీర స్త్రీ న ముహ్యతి.

దేహమునందు గౌమారము యౌవనము జరయు నెట్లు ప్రాప్తించు నట్లు దేహికి దేహాంతరము ప్రాప్తించు నని యాబోధ కర్థమును గైకొనుకంటె, నిదేహమునందలి దేహికి గౌమారము యౌవనము జరయు బ్రాప్తించుట వలె దేహాంతరము బ్రాప్తించు నని గ్రహించినచో గౌమారము యౌవనము జరయు దేహాంతరము నొక్కతరగతివై సామ్యము ప్రాప్తిక్రియాపరమను సత్యము ప్రకాశిల్లును.

ఈపట్టున, గౌమారము యౌవనము జరయు దేహికి జెందు నంట యేపాటి సత్యమని యారంభమునందే సంశయము పుట్టును.

ఒక్కనికే చెందినట్టి కౌమారమునాటి ఛాయాచిత్రమును యౌవనమునాటి ఛాయాచిత్రమును జూపి యాతడే యీతం డని చెప్పినప్పుడు కౌమారరూపమే యౌవనరూపమును, యౌవనరూపమే కౌమారరూపమును గా గ్రహింపము గదా. రెండురూపములలో నున్నత డొక్కం డని యాశువుగ బోధ గలుగును.

కౌమారయౌవనజరాప్రాప్తియట్లు దేహి దేహాంతర ప్రాప్తియు దేహారంగమునందు ప్రదర్శనమును బొందును.

ఒక్కయంపాధికే జెందిన యింద్రియగోచరముగాని యొకానొక గుణమునకు నయ్యుపాధికి జెంది మన మెఱిగినవైన గుణముల నుపమించిన

యెడల విషయము రసవంతమై యంకభింత సులభం బగును.

వర్తమానదేహమును దేహివిడనాడుటతో దేహాంతరప్రాప్తి ప్రారంభ మగు నది చావను పేర వ్యవహారము నడచునది దేహమున జేతనత గోల్పుచ్చు నిది గౌమారాదులు గానబడు నట్లు కంటికి గానబడుచావు యొక్కజాడే.

జాగ్రత్స్వప్న సుషుప్తవస్థలును దేహివే. మెలకువ దేహ మెఱుంగదు, కలత నిదురను దేహ మెఱుంగదు, గాఢనిద్ర నెఱుంగదు.

అయిపిండము తప్తమై నిష్పబంతియైన వొప్పుగా దేహ మాతాంత యావేశించిన పిమ్మట నహంకార తాదాత్మ్యముచే జేతనగల దైనదివలె నగును. దేహము దేహికి దనయభిమతానుభవములకై వరించిన రంగస్థలము. దేహ మేదశయందుగూడ జడమే. చేతనత లేని జడద్రవ్యమూర్తి చచ్చుట యుండదు. అది గావున దేహాంతరప్రాప్తి దేహమునకుగాక దేహి కయినయట్లు కౌమారాదిదశలుగూడ దేహికి జెందినవి యగును.

దేహము సుషుప్తియందు జడము స్తంభించి యుండును. కలంగను నిద్రయందు జడము, కలయం దీ దేహాయవములు బనివినవు. దేహము మెలకువయందుగూడ జడమే. పరాకుగ నున్న వేళ నాజడత్వము దెలియవచ్చును. అబ్బడు చేత నున్న వస్తువు జాఱవిడుచుట సంభవించును. దీనికి ప్రతీకారము దేహము గైకొదు. అప్పుడు నీసన్నిధి గొఱవడి, స్వప్న సుషుప్తులులేక జాగ్రత యను నవస్థయందున్న దన్న దేహము జడమే యని వెల్లడియైనది. దేహారంగమున జూపట్టు ప్రదర్శనములవలన

నందు చైతన్యవంతుడు వేతాకడు గల డని
తేటపడుచున్నది. ఆతడే దేహి.

ఎవ్వగు భాషించు నెవ్వ డాకర్ణించు నట్టి
దేహికి దేహాంతర మేహాలికగా బ్రాప్తించు
చున్న దన్నది యిచటి విషయము గాదు.
దేహి దేహాంతరమును వేనిని బొందినయట్లు
పొందుచున్నదో సామ్యము చెప్పినట్లైన దేహి
గుర్తునకు దగులును.

న త్వే వాహం జాతు నాసం
న త్వం నేమే జనాధిపాః
న చైవ న భవిష్యామః
సర్వే వయ మతఃపరమ్.

ఈ శ్లోకమునకు దేహాపరముగ సర్థ మతు
కదు. ఏ దేహము చచ్చి మరల కడుపునబడి
పుట్టెను? ఈ శ్లోకవిషయము దేహిపరమై
చెల్లును. తరువాతిదైన దేహినో ఽస్మిక్ యని
యారంభించిన శ్లోకమున నిస్సంశయముగా
దేహముగాక న త్వే వాహ మను పైశ్లోకమున
ప్రస్తావించిన దేహి సుక్షేయము గావుట
సక్రమము.

దేహి కలుగును మఱి లేకపోవును. కలుగు
టనగ దేహోపాధిని చాల్చుట, లేకపోవు
టనగ దేహి దేహోపాధిని వదలి వెడలి
పోవుట. నిత్యజాతము నిత్యమృతము నన్నను
దేహిశాశ్వతత్వము దెలుపు నవసరమున
గీతలయందే దేహియొక్క జాడ దేహమున
కంటె వేతై యుండుట లెస్సగా స్ఫురించుటకు
దేహాంతరప్రాప్తిప్రజ్ఞ మెఱసి యిట్లు లుపమించు
టయినది.

యథా సరః జీర్ణాని వాసాంసి విహాయ
అపరాణి నవాని గృహ్లాని తథా దేహీ జీర్ణాని
శరీరాణి విహాయ అన్యాని నవాని సంయాతి

తెలిసినవిషయము నుపమానముగ జెప్పి తెలి
యని దేహియొక్కజాడ చూపుటయినది.
దేహియొక్క శాశ్వతత్వమును బ్రకటపఱచుట
యిందలి యాశయము.

అట్లు తెలిసినవిషయము నుపమానముగ
జెప్పి తెలియరానివిషయమును దెలియజెప్పిన
పద్ధతిగ దెలియనివిషయమైన దేహియొక్క
దేహాంతరప్రాప్తికి దెలిసినవిషయమైన దేహి
కొమారయావనజరాప్రాప్తి యుపమింపబడి
నది. ఈ సూటికి గానిచో వాసాంసి జీర్ణాని
యని చదువుశ్లోకమును మించి దేహినో ఽస్మిక్
యని చదువుశ్లోకము చెప్పడిపాఠవిశేష మేమి?

జన్మమృత్యుజరాదుఃఖమోక్షము దేహి
పరమైన విషయముగా గీతలయందే కల
ప్రమాణ మిదిగో!

గుణా నేతా సతీత్య త్రిక్
దేహీ, దేహసముద్భవాక్
జన్మమృత్యుజరాదుఃఖై
ర్విముక్తో ఽమృత మశ్ను తే.

దేహ మమృతత్వము నందదు. దేహము
భస్మాంతము. దేహి పుట్టుచుం జచ్చుచు నుండు.

“అహం త్వం సర్వే వయం నాసం న
జాతు, నభవిష్యామః న చ.” ఇట్లు నిత్యం
డైన దేహికి జన్మమృత్యుపులవలె జరయు
వర్తింపగా గొమారయావనములుగూడ
దేహికి వర్తించును.

జన్మమృత్యుజరాదుఃఖై ర్విముక్తో ఽమృత
మశ్ను తే యనుటచే దేహికి దుఃఖమోక్షమే
చెప్పబడిన డన్నచో నింకొక ప్రమాణమున్నది.

“జరామరణమోక్షాయ మా మాశ్రిత్య
యతన్తియే తే బ్రహ్మ త ద్విదుః.” ఇట్లు
దుఃఖమును బేర్కొనక సూటిగ జరామరణ

మోక్షణము వక్కాణింపబడినది. మరణ మోక్షణము దేహమునకు లేదు. అట్లే జరా మోక్షణమును దానికి గాదు. భస్మాంతవంత మగు దేహ మది తా నుండిన గదా జరా మరణమోక్షణలాభమును బడయును?

కొమారయశావనజరాప్రాప్తి యీలాగు దేహిజర నునిన యెడల దేహిని; యథా కొమారం యశావనం జరా తథా దేహంతరి ప్రాప్తిః యనక దేహిన్ ఓస్మిన్ యథా దేహి యన నేల నన్నచో కామారయశావన జరాప్రాప్తి ప్రాకృతబుద్ధిచోష్ఠన అస్మిన్ దేహి - దేహమునకు గాక, యీ దేహము నందలి దేహిని; - దేహికి నని స్పృతి గొల్పుటకు.

కాని దేహి కూడ దలపింపజేయుటచే జాగృతి స్ఫుటమై యయిన దేహి చీకటిలోని వెలుగునుబోలి ప్రకటిల్లును. గుణా సతా సతీత్య యని చాలింపక దేహసముద్భవా

అనుటయు నిట్టిపాటిదే. గుణము లాత్మకు లే వనుస్ఫురణ గలుగుటకు గుణాద్దేహ సముద్భవా అనబడెను.

మఱొక యుదాహరణము—దేహి నిత్య మవధ్యోఽయం దేహీ సర్వస్య యనుశ్లోక మున సర్వస్య దేహీ అవధ్యః యనిన జాలదా, సర్వస్య దేహీ యనుటవలన సంతవంతము లైన దేహములవలెగాక దేహి యవధ్య మని పేరైన గలుగుటకే, అట్లు కా దేని దేహీ దేహీసర్వస్య యనక దేహీ సర్వస్య యనిన జాలును. హృగ్ సర్వస్య విష్టితమ్ అని యట్టి ప్రయోగ మున్నది.

సత్యమై సూక్ష్మమై గుప్తమైన పరవస్తు స్థితిప్రతిపాదనకు గానిదాని నూది బోధసేయుట విడిచిన మార్గాంతరము లేదు. ఆత్మబోధకు ననాత్మనుగూర్చియే నోరాడును. ఆత్మజ్ఞాన లాభమునకు “నేతి నేతి” దీక్షావాక్యము.

సూక్ష్మమైన దేహి నూహం దెలియుటకు సంతవంతమైన దేహమును దలపింపంబోలును.

భగవంతుడే పరమగురువు జైత్రశ్రీ

ఈశ్వర సర్వ భూతాననాం
హృద్దేశే లక్ష్యత ఇవతి,
భ్రామయన్ సర్వభూతాని
యస్త్రాహాధాని మాయయా
తమేవ శరణం గచ్ఛ
సర్వభావేన భారత,
తత్ప్రసాదా త్పరాం శాంతిం
స్థానం ప్రాప్యసి శాశ్వతమ్.

అర్జునా, ఎల్లభూతములకు నియామకంజైన
యీశ్వరుడు ప్రాణుల హృదయములం దున్న

వాడై జంత్రగాఁడు బొమ్మల నాడించురీతిగ
మాయచేత జీవుల భ్రమింపజేయుచున్నాఁడు.
నీ వా సర్వేశ్వరుని సర్వవిధముల శరణు
పొందుము. ఆ జగద్గురుని యనుగ్రహమున
నాత్మశాంతిని, అమృతత్వమును బొంద
గలవు. ఇది శ్రీకృష్ణభగవానుని యాదేశము.

“వృధాకంఠక్షోభం వహసి తరసా

తర్కవచసా,

పదాంభోజం శంభో ర్భజ పరమసౌఖ్యం
ప్రజ సుధి.”

ఓయి, పండితుడా, తర్కశాస్త్రవాక్యములను వ్యర్థముగ నేల గొంతు చించు కొనెదవు? సరమేశ్వరుని పాదపద్మముల భజింపుము, పరమానందము ననుభవింపుము. ఇది యాదిశంకరుల యభ్యర్థనము.

“ధరణిలోపల నాటాటు తత్త్వములను

నవలై యున్న తత్త్వముల నెవ్వఁ డెఱుఁగు

శివుఁడు గురురూపమున వచ్చి చెప్పెనుఁ

పరమేశ్వరుఁడు గురురూపమును ధరించి వచ్చి యథార్థము నెఱిగింపఁజేసెనీ భౌతిక వృత్తమున కవ్వలిదైవ పరమాత్మ తత్త్వము నెవ్వఁడు దర్శింపఁగలఁడు? ఇది సదానందుల ప్రవచనము.

“సర్వవ్యాప్తియై, కృపామూర్తియగు సర్వేశ్వరుఁడు తన్ను బ్రేమించు భక్తునియొడ దయఁదలంచి యతని యోగ్యతను బట్టి గురురూపమున వ్యక్తమగుచుండును. ఆ పరమాత్మి రూపుఁడగు గురువు శిష్యుని సరియగు మార్గమున నడిపించుచు నాత్మసాక్షాత్కారము గల్గువఱకు సాయపడును.” ఇది మహర్షిరమణుని మహావాక్యము.

ఇట్టి ప్రవచనములఁబట్టి సచ్చిదానంద స్వరూపుఁడగు భగవంతుఁడు సర్వప్రాణుల హృదయకమలముల వెలయుచున్నాఁడనియు, భగవంతుఁడే మనకాశ్రయింపఁదగినవాఁడనియు, భగవత్కృపవిని శుక్ల-తర్క-వేదాంతముల నాత్మదర్శన ముభ్య మనియు, భగవంతుఁడే పరమగురు వనియు, నన్యుఁ డెవ్వఁడును యథార్థము నెఱిగింప నమర్థుఁడు కాఁజాలఁడనియు, మనము గ్రహింపఁగలము. “స పూర్వేషామపి గురుః కాలే నానవచ్ఛేదాత్.” ఈశ్వరుఁడు త్రికాలాబాధితుఁడగుటచే సనాతనాచార్యులకుగూడ గురువై

యున్నాఁడన్న పతంజలి వచనమునకు భాష్యమును జెప్పఁచు శ్రీ వివేకానందస్వాములవారు “మానవగురువులైనను, దేవగురువులైనను గురువులందఱును దేవకాలబద్ధులే కనుక త్రికాలాబాధితుఁడగు నొక పరమగురువు కలఁడని మన మంగీకరింపక తీరదు. అఖండజ్ఞాన స్వరూపుఁడగు భగవంతుఁడే యట్టి పరమగురువని విశదీకరించియున్నారు. ఆ పరమగురుని గురుత్వ మెట్టిదో విచారితము. మానవుఁడు సర్వదా సర్వమఃఖనివృత్తిని బరమానందప్రాప్తి నన్వేషించును. ప్రకృతిబద్ధుఁడగుటచే వాని యన్వేషణము భార్యాపుత్రాది బాహ్యవిషయములయందు వర్తించుచు సుఖదుఃఖమిశ్రిత వికృతజీవనమును బ్రసాదించును. ప్రాపంచిక విషయములలో దనవాంఛా పరిపూర్తిని బొందలేమిని భ్రమాన్వదమగు నిట్టి జీవిత విలాసమున నసంతృప్తి ప్రబలి యతనివృష్టి నిరవధికానందనిలయుఁడగు భగవంతుని వైపు నకు మరలును.

పూర్వజన్మరి మహాత్ములప్రబోధములవలననో యతని కొకనాటికి భగవన్మార్గము గోచరించును. భక్తిభావము దృఢమగుకొలది క్రమముగ విషయాదుల నతనికి గల ప్రేమ నడలును. అజ్ఞానపుషారలు పలుచబడిపోవును. భగవత్ప్రేమ హెచ్చును. భగవంతుని ముఖాముఖుఁ జూడవలె ననువాంఛ ప్రబలును. కాని భగవద్దర్శనము కాదు. దుఃఖము కలుగును. భగవత్కాంతి తోపాటిదుఃఖమును బ్రబలమగును. తుదకది యొక దివ్యోన్మాదముగఁ బరిణమించును. అప్పటినుండి భగవత్కృప వానిపైఁ బ్రసరింప నారంభించును. భగవంతుఁడే గురురూపమున భక్తుని బరిపాలింపఁ బ్రసన్నుఁడగుచుండును.

ఇందులకు భగవంతునివాక్యములే ప్రబల సాక్ష్యములు.

“తేషాం సతతయతానాం

భజతాం ప్రీతిపూర్వకం

దదామి బుద్ధియోగం తం

యేన మా ముపయాన్తి తే

తేషా మే వాసుకమ్పూర్ణ

మహామజ్జానజం తమః

నాశయా మ్యాత్మభావసో

జ్ఞానదీపేన భావ్యతా.”

నిత్యము నాయుండైన క్రింది విశ్వాసపూర్వకముగ భజించు భక్తులకు నన్ను బొందు జ్ఞాన మార్గమును నేరచూపుదును. భక్తుల కృతార్థత కొరకు వారి హృదయములం గన్న నేను ప్రకాశకమైన జ్ఞానదీపమును వెలిగించి యజ్ఞాన మనెడి యంధకారమును నశింపజేయుదును. అనగా గురురూపమున వారిని గృతార్థులఁ జేసెద నని భావము. భక్తునకు భగవదాచార్యకమునఁ బరిమళవిత్రత ఘటిల్లును. పవిత్రతవలనఁ జిత్తము చాంచల్యముడిగి సాధనలం దేకైక లక్ష్యముగలదియగును. అప్పటినుండి ధ్యానయోగము ప్రారంభ మగును. ఈ స్థితియందు జ్ఞానస్వరూపిణియగు కుండలనీళ క్షేమని యూర్ధ్వనాడీగమనమును ధారాళముగ సాగించును. తఱచు భక్తునకు దివ్యానుభూతులు కలుగుచుండును. ఈ దివ్యానుభూతులు భ్రమరకీటన్యాయమున సాగివచ్చు భగవంతుని భక్తుని గురుశిష్యసంబంధమును సూచించుచుండును. శ్రీరామకృష్ణ పరమహంసకు పంచవటిలో నొకనాడు ధ్యానసమయమున గలిగిన దివ్యానుభూతినిగూర్చి వా రేమి నెల విచ్చిందో గమనింతము. “ఈ శరీరమునుండి చింతనిష్కల వంటి ఎఱ్ఱని కన్నులు గల యొక నల్లని మను

ష్యుడు బయటకు వచ్చి తప్పఁద్రావినట్లు తూలుచు నాయెడటఁ దిరుగ నారంభించెను. మఱి కొంత సేపటికి శాంతాకారణజ్ఞేషాయ వస్త్రధారణ ధరించి చేతిలోఁ ద్రిశూలము పట్టుకొని యున్న మనుష్యుఁ డొకఁడు నాలోనుండి వచ్చెను. ఈ సన్న్యాసి మొదటివానిని తన త్రిశూలముతోఁ జంపివేసెను. అటు నెలలనుండి నన్నుఁ బీడించుచున్న యొకచురుటలీచ్యుత్వము కనఁబడిన కొలఁది నాళ్లలోఁ బోయి నవి.” ఆ త్రిశూలధారియగు దివ్యసన్న్యాసియే భగవంతుడు. దీనిఁ బట్టి భగవంతుడు బాహ్యభ్యంతరముల గురురూపమున బ్రత్యక్షమై సాధకుని యజ్ఞానరూపపాపపు జహును బరిహరించి జ్ఞాన మార్గమున సుశీఘ్రునిఁ గావించునని నిర్ధారణ మగుచున్నది. ఈ శిక్షణమున బాహ్యమునుండి భక్తుని మనస్సు నంతర్ముఖము గావించుటయు నంతరమునుండి దాని సాత్త్వికసాన్నిధ్యమున కాకర్షించి మాలిమి గావించుకొనుటయు నతి ప్రసిద్ధములు. ఇట్లు సుశీఘ్రుఁడైన భక్తుని ధ్యానస్థితి పరిపూర్ణమున వచ్చునప్పు డతనికిఁ దన్మయత సిద్ధించును. తన్మయతయందు భగవంతుడు భక్తునకు సాలోక్య సామీప్య సారూప్య సాయుజ్యములను చతుర్విధము క్త్యనుభూతులను బ్రసాదించును. తన్మయ మన నెట్టిదో గమనించి భగవంతుఁ డిందు భక్తున కాయనుభూతుల నెట్లు గలిగించునో విచారించెము.

మనస్సు రూపరహితమైనది. ఏవిషయమున నది వ్యాపించునో యా విషయాకారమును బొందును. మన స్సేవిషయాకారమును బొందునో యా విషయానుభూతి మనకు కలుగును. లేనిచో నాయనుభూతి గలుగదు. మన మన స్సెక్కడికో పోయినప్పుడు మనయెడట నున్న భగవన్నూర్తి మనకు నోచరింపదు.

మనస్సు తిరిగి వచ్చి నేత్రేంద్రియముద్వారా బహిర్గుతమై యా భగవన్నూర్తియందు వ్యాపింపనవ్వ డా మనస్సు తన్మయ మగును. అనగా తద్రూప మగును. అప్పుడు భగవద్రూపము గోచరించును. ఇట్లే ధ్యానస్థితియందు తరములనుండి పరావృత్తమైన మనస్సు ధ్యేయార్థమును బొంది జపాపుష్పసాన్నిధ్యము గల స్ఫటికమణివలె దన్మయమగును. మనస్సు తన్మయ మగునేని మనమును దన్మయుల మగుదుము. కారణము మనస్సునకు వలెనే మనకు (ఆత్మకు) నెట్టి యాకారమును లేదు. మన స్నే యాకారమును బొందిన మనము నెట్టి యాకారమును బొందుదుము. మన స్నే యాకారము నందకున్న మనకు నెట్టి యాకృతియు నుండదు. సుషుప్తియే యిందులకుఁ దార్కాణము. “యచ్చిత్తః తన్మయో భవతి గుహ్య మేతత్సనాతనమ్.” చిత్తము శివునియందు వ్యాపించిన శివాకారమును బొందును. చిత్తమునకు శివాకార మేర్పడిన మనకును శివాకార మేగ్గుడును. దీనినే శ్రీ నారదమహర్షి భక్తిసూత్రములందు ‘తన్మయతాసక్తి’ యని నుడివీ. దీనినే గీతయందు భగవానుఁ డనన్యయోగమని పేర్కొనిరి. “మయి చానన్యయోగేన భక్తి రవ్యభిచారిణీ.” అనన్యయోగముచే నగు భక్తియే అవ్యభిచారిణీభక్తి. ఇది యేయేకత్వరూపమైన సమాధియోగమునుండి చలించని భక్తి. శ్రీ వివేకానందస్వామివారు తన్మయత్వమునుగూర్చి “అఖండప్రేమజ్యోతి సాన్నిధ్యములోఁ దాను తద్రూపమై ప్రేమ, ప్రియవస్తువు, ప్రేమికుఁడు నను మూఁడు నొక్కటియే యన్న భావ ముదయించి తన్మయత్వము జెందుట”ని వివరించియున్నారు. అనగా ధ్యానము, ధ్యేయము, ధ్యాత యను త్రిపుటి నశించి కేవలస్థితి సిద్ధించుటని భావము.

తన్మయతాసక్తి, తాదాత్మ్యాసక్తి, తత్పరత, తద్రూపత, అనన్యత లనునవి పర్యాయ పదములు. తన్మయత సిద్ధించిన భక్తునకు భగవంతుఁ డతినన్నిహితుఁ డగును. ఈ దశకు వచ్చునప్పటికే భక్తుని ధ్యానయోగము సంయమస్థితికి వచ్చును. “త్రయ మేకత్ర సంయమః” ధారణధ్యానసమాధుల సామ్యావస్థ సంయమ మని భావము. సూచిక అయస్కాంతమునందు వలె భక్తుని మనోవృత్తి లక్ష్మ్యార్థమును బొంది స్థిరపడుచుండును. అయస్కాంతస్పర్శచే నినుమున కయస్కాంతలక్షణము నుంత సిద్ధించినట్లు భగవల్లక్ష్మ్యమును స్పృశించిన చిత్తమునకుఁ దల్లక్షణమగు దివ్యజ్ఞాన మొకింత కలుగును. సంకల్పమాత్రమున భక్తునకు భగవల్లోకదర్శనము కలుగును. తద్విలాసములు కన్నులఁగట్టిన ట్లగుచుండును. ఇట్టి దివ్యానుభూతియే సాలోక్యానుభూతి. పోతన్నగా రీ యనుభూతియందే “అల వైకుంఠ పురంబులో నగరిలో నామూలసౌధంబుదాపల” నన్న పద్యము ననువదించిరి. ఇంక సామీప్యానుభూతి యన “సంకీర్తనమానః శీఘ్రమే వావిర్భవతి, అనుభావయతి చ భక్తాన్.” అని నారద భక్తిసూత్రములు. కీర్తించిన వెంటనే భగవంతుఁడు ప్రత్యక్షమై భక్తుల నానందపర పశులఁ జేయును. శ్రీరామకృష్ణుఁ డాత్మార్పణ నిష్ఠతో నోతల్లి, యనఁగనే జగజ్జనని సాక్షాత్కరించి మందహాసమున నాయన నాశీర్వదించెడిది. భక్తుఁడు భగవంతునితోడను భగవంతుఁడు భక్తునితోడను బరస్పర మీదశయందు సంభాషించుకొనుట గమనింపఁదగినది. భగవత్సొందర్యదర్శనమున నతఁడు కామినీకాంచన ముఖ్యజగత్సొందర్యముల కతీతుఁ డగును. భక్తి పరమభావమును బొందును. ‘పునర్విశేష

భీరుశ్వం సరమా భక్తి రుద్యతే.” భగవద్వియోగభయమే పరమాభక్తి. ఇందు భక్తుడు భగవత్సన్నిధ్యకు నెడలాయజాలడు. క్రమమున నది డీ సామీప్యసభాతి నతిక్రమించి భగవత్సన్నిధ్యబలమున సూర్యసన్నిధిని సూర్యకాంతమణితె సారూప్యసభాతిని బొందును. జయవిజయ లిట్టి సిద్ధిని బడసి శంఖచక్రగదాదినిహ్నుముల నొప్పి కట్టు రూపులై విలసిల్లిరి. హనుమద్భావమున శ్రీరామకృష్ణుల డిల్లె యనుమాది సందెను. భక్తుల డీదశను బొందునంత సంయమస్థితి పరిపూర్తి నంది భారణశ్యానములు సమాధి యందు లయించును. అనగా భారణశ్యానము లోపించి సమాధిమూర్తిమే భావించును. పతంజలి “తజ్జమాత్ ప్రజ్ఞాలోకః” అని సంయమసిద్ధిలన జ్ఞానోదయలాభము నభివర్ణించియున్నాడు. భక్తునిచి త్తము సర్వజ్ఞత్వమున బ్రకాశించును. ఈ సూత్రప్రపంచము భగవంతుని స్థూలదేహమునను, అపంచీకృత పంచభూతాత్మకమగు హిరణ్యగర్భతత్త్వమాయన సూక్ష్మదేహముగను, అవ్యాకృతమగు సీత్యవర్ణతత్త్వమాయన కారణదేహముగను, దోచుటయేగాక తన స్థూలదేహమాయన స్థూలదేహముగను, దన సూక్ష్మదేహమాయన సూక్ష్మదేహముగను, దన కారణదేహమాయన కారణదేహముగను, దా నాయనగను నున్నట్లు విచిత్రమగు నద్వైత భావ ముదయించును. ఇట్టి యనన్యభావమే సాయుజ్యముక్తి. దీనిని ప్రసాదించుటకే భగవంతుడు భక్తునియెదుట నాచార్యరూపమున బ్రత్యక్ష మగును. “బ్రహ్మైవాచార్యరూపేణావతిష్ఠతే” అని శ్రుతి చాటుచున్నది. ఈశ్వరుడు దక్షిణామూర్తియై వచ్చి సనకాదులకు

జ్ఞానోపదేశ మొనర్చుటయే యిందులకు నిదర్శనము. భక్తుడు తాను మానవుడ ననుకొనుచు భగవంతునిగూడ నట్లే దివ్యమానవాకృతిలో భావించి యట్టి భగవంతునితో సంబంధ మేర్పఱచుకొనును. ఈ సంబంధము బంధమేతు వగును. దీనిని బరిష్కరించుట కీశ్వరుడు గురురూపమున బ్రత్యక్షమై యతని సరియగు మార్గమనకుఁ ద్రిప్పి యాప్రతిబంధకమును దొలగించి యాత్మసాక్షాత్కారముగల్గు పర్యంతము సాహాయ్యపడును. ఇందుల కి క్రిందివిషయము గమనార్హము. శ్రీరామకృష్ణుల కవరోహనుభావని గలిగింప గురువద్దైతసిద్ధాంతమును శాస్త్రప్రమాణములతో నుదహరించుచు నామరూపాత్మకజగత్తు నతిక్రమించి నిర్వికల్పమగు నాత్మతత్త్వమున నిమగ్నుడవు కన్గుని బోధించెను. కాని రామకృష్ణులకు శ్రీలోకేశ్వరీరూపము సత్యముగఁ దోచుచు నతని యద్వైతసిద్ధికే బ్రతిబంధక మయ్యెను. తన కట్టి సిద్ధి కలుగ దని నిగుత్సాహపడు శిష్యుని బ్రోత్సహించి వికల్పసిద్ధినుండి నిర్వికల్పసిద్ధికే బ్రబోధించుచు నటనున్న గాజుసెంతు నతనిఫాలమున గ్రుచ్చి గురు పిట దృష్టి నిలుపు మనెను. రామకృష్ణుడట్లానర్చి ప్రతిబంధకమై తోచు నాలోకేశ్వరీరూపమును జ్ఞానఖడ్గమున విదళించి నిర్వికల్పసమాధినిమగ్నుడై యాత్మసాక్షాత్కారమును బడసెను. భగవంతుడు మానవగురురూపమున బ్రసన్నుడై స్వాక్రీతులను మోక్షప్రతిబంధములనుండి యద్ధరించు ననుట కింతకంటె నిదర్శన మేమి కావలెను? ఇట గురు వనస్థూలదేహ మని కాదు. హృదయస్థుడై తోచు పురుషుడని భావము. ఆత్మసాక్షా

త్కారమును బొందిన యొకశిష్యుడు గురువుతో నిట్లుచున్నాడు. “అసంఖ్యాకమైన జన్మలకు గుటియైన నాహృదయాంతరాళము లలో నున్న యేకైకసత్యవస్తువు మీరే యని యిప్పుడు గ్రహించితిని. తాము మానవ రూపము ధరించి నాయెదుటఁ బ్రత్యక్షమై నాయజ్ఞానమును సమూలముగఁ దొలఁచి నారు.” దీనినిబట్టి స్వస్వరూపజ్ఞానమును బడసిన సిద్ధపురుషుఁడే గురురూపమున నున్నది భగవంతుఁ డని గ్రహింపఁ గల డని జేలుచున్నది. ముముక్షువు దురదృష్టవశమున నట్లు గ్రహింపకున్న సతనిప్రయత్నము నిష్ఫలమగునను తలంపున శాస్త్రము “గురుర్బ్రహ్మ గురు యోగ్యురు ద్వేషో మహేశ్వరః గురుస్సాక్షాత్పరంబ్రహ్మ తస్మై శ్రీగురవే నమః” గురువు బ్రహ్మ, గురువు విష్ణువు, గురువు మహేశ్వరుఁడు, గురువు కేవల నిర్గుణనిర్వికేష పరబ్రహ్మ మని భగవద్భావము నుపదేశించుచున్నది. త్రిముఖములు షడ్భుజములు గలిగి మాలాకమండలు డమరు త్రిశూల శంఖచక్ర ధారియై అవధూతరూపమునఁ బ్రకాశించు దత్తాత్రేయయావతార మీ ప్రమాణవచనమునకు దృష్టాంతము.

గురురూపమున నిట్లు స్వాశ్రితభక్తజనుల ననుగ్రహించి స్వస్వరూపజ్ఞానప్రాప్తి పర్యంతము గురుత్వము వహించుచున్న పరమేశ్వరుఁడే మనకు శరణ్యము. ఆ కగుణామయుఁడు భక్తిమణి నుద్దేశించి “మన్మనా భవ మద్భక్తో మద్యాజీమాం నమస్కరు, మా మే నైష్యసి సత్యం తే ప్రతిజానేప్రియోసి మే.” నాయందు మనస్సు నిలిపి భక్తితో నన్ను భజింపుము. నాకు నమస్కరింపుము. నీ నట్లు చేసితినేని నన్నే పొందఁగలవు. నీవు నాకు ప్రియుఁడవు. నీకు సత్యమును జెప్పితి నని ప్రతిజ్ఞ చేయుచున్నాడు. ఈ ప్రసిద్ధావాక్యమును వ్యాఖ్యానించుచు శంకరభగవత్పాదులు “ఏవం భగవతః సత్యవ్రతేజ్ఞతః బుద్ధ్యా భగవద్భక్తః అవశ్యం భావి మోక్షఫలం అవసార్య భగవచ్చరణైకపరాయణో భవేత్” భగవంతుని ప్రతిజ్ఞ సత్యమైన దనెడి సంగతి తెలిసికొని భగవద్భక్తుఁడు మోక్షమనెడి ఫల మవశ్యము కలుగు నని నిర్ధారణ చేసికొని భగవచ్చరణాగతి పరమలక్ష్యముగఁ గలవాఁడు కావలె నని వివరించిరి. కావున భగవచ్చరణాగతి మన కర్తవ్యము. అదియే యిహపరపరమసుఖాస్పదము. భగవంతుఁడే పరమగురువు.

“జగదీశ్వరు డెవడో అతడు ఒక్కొక్కరికిని బోధించును. ఈ జగత్తును సృజించిన వాడును, సూర్యచంద్రులను ప్రజలను జంతువులను తక్కిన సకల ప్రాణులను సృజించినవాడును, వానికి జీవనాధారములను అమర్చినవాడును, బిడ్డల కందరికి తల్లిదండ్రులనొసగి ఆ బిడ్డలను పోషించుటకు వలసిన ప్రేమను ఆ తల్లిదండ్రులకు కలిగించినవాడును ఎవడో అతడు బోధించును. ఇన్నింటిని చేసిన సర్వేశ్వరుడు తన్నారాధించు మార్గమును ప్రజలకు చూపడా? వారికి బోధింపవలసిన ఆక్కఱ ఉన్నచో, అతడే గురువు అగును.” —శ్రీరామకృష్ణుడు.

పరిప్రశ్నము

[జిజ్ఞాసువుల ప్రశ్నకు శ్రీమత్తపస్యానందస్వాముల జవాబు]

ప్రశ్న : “పూర్వము ఎవడు రాముడుగ ఉండెనో, ఎవడు కృష్ణుడుగ ఉండెనో అతడే ఇప్పుడు ఈ దేహమున రామకృష్ణుడుగ ఉన్నాడు, కాని మీ వేదాంతార్థమున కాదు” అని శ్రీరామకృష్ణుడు చెప్పెనట. ఇది మన కర్థమగుటెట్లు?

జవాబు : (గతసంచిక తరువాయి) పూర్వము ఎవడు రాముడుగ ఉండెనో, ఎవడు కృష్ణుడుగ ఉండెనో అతడే రామకృష్ణుడుగ నున్నాడు అనునది గురుదేవుని వాక్యమున పూర్వభాగం. హిందూమత సంప్రదాయంలో ఎదిగిన వానికి వైవాక్యంలో భక్తిసంబధములైన గూఢార్థాలు వెక్కిలు స్ఫురిస్తాయి. హిందవులు భజించు అవతారాలలో అన్నిటికంటే ముఖ్యమైనవి రామావతారమున్నూ కృష్ణావతారమున్నూ. ఆధునిక చరిత్రకారుని దృష్టాంతంలో రాముడున్నూ కృష్ణుడున్నూ చారిత్రక యుగానికి మునుపటివారు. కాబట్టి చాలామంది హిందువులు రాముని కృష్ణుని చరితములను గూర్చి చెప్పేటప్పుడు వాని నిజాన్ని గూర్చి సంకోచం చెందుతారు, ‘పంచతంత్ర’ ‘ఈశబు’ కట్టు కళ్లను కథ లని పేర్కొన్నట్లుగా, ఆ యితిహాసపురాణాలను కూడ కథ లని పేర్కొంటారు. ఆ రాముడను నేనే ఆ కృష్ణుడను నేనే అని చెప్పకోవడం మూలాన ఆ రెండు అవతారాలును చారిత్రక సత్యాలే అని గురుదేవుడు స్థిరపరుస్తున్నాడు. వారి చారిత్రకాంశములు ఇప్పటి ఇతిహాసాలయావంతో కవులసూక్తుల ద్వారా మనకు అందునప్పుడు కొంత పెంపకం కొంత అతిశయోక్తి ఉండవచ్చు. గ్రంథకైలి చరిత్రగ్రంథాలకైలి కానంత మాత్రంచేత అవి నవలలు మున్నగువానివలె కేవలం కల్పితకథ

లని తలంచకూడదు. శ్రీరాముడూ శ్రీకృష్ణుడూ మహాపురుషులు, వారిలో రూపొందిన ఆదర్శ మాలను శక్తిని ఇతిహాసాలు మనకు అందజేస్తున్నాయి. జాతిసమష్టి చిత్తంమీద ఆ మహాపురుషుల కండే స్రభావం ఈ యితిహాస గ్రంథాలలో రూపొందింది.

ఈ ఆశయం అంగీకరించిన టేతే, శ్రీరామ చరితము శ్రీకృష్ణచరితము శ్రీరామకృష్ణ చరితము అనేవి ఒక్కపుస్తకంలోని మూడు అధ్యాయాలు అవుతాయి. శ్రీరామకృష్ణుడు శ్రీరాముని శ్రీకృష్ణుని ధ్యానించి, దాస్య-వాత్సల్య-మాధుర్యభావాలలో సాధన సాగించాడు. ఆ అవతార మూర్తులు ఆయనకు ప్రత్యక్షం అయ్యారు, ఆయనలో ఐక్యం చెందారు. ఈ సాధనానుభవాలవల్ల ఆ అవతారమూర్తుల యథార్థత్వమును, వారిలోడి శ్రీరామకృష్ణుని ఐక్యమును నిరూపితము లైనవి.

ఈ మూడు అవతారమూర్తులను పరిశీలించినప్పుడు, ప్రతిమూర్తికిన్ని గల ఒకప్రత్యేకతను వారి ప్రత్యేకతలు పరస్పరము పూరకములు అనుటయుమనంగురిస్తాం. ఆదర్శమానవత్వం గుండ దివ్యతను చూపినవాడు శ్రీరాముడు. పౌరుషము సత్యపరత ధర్మము మున్నగు సకల కల్యాణగుణాలకున్నూ శ్రీరాము డాదర్శం. “కోన్వెస్టిక్ సాంప్రతిం లోకే గుణవాన్ కశ్చ వీర్యవాన్”—ఇత్యాదిగా సకల శుభగుణ సంపన్నుడగు ఆదర్శపురుషుడు ప్రస్తుతం ప్రపంచంలో ఎవడు అని వాల్మీకి నారదుని ప్రశ్నించాడు. శ్రీరాముడే అట్టి ఆదర్శపురుషుడు అని చెప్పి నారదమునింద్రుడు ఉల్లాస ప్రస్తుతించాడు :- “నీవు కీర్తించిన గుణములు అనేకములు, దుర్లభములు. ఆ గుణములు గల నరుని తెలిసికొని

చేబుతున్నాను, విను. ఇట్లొకవంశప్రభవుడు రాముడను పేర విఖ్యాతుడు, నియతాత్ముడు, మహావీర్యుడు, ద్యౌఃశీమంతుడు, గృతీమంతుడు, వశి, బుద్ధిమంతుడు, నీతిమంతుడు, పరిష్కారశీమంతుడు, శత్రునిబర్హుడు, విపులాంసుడు, మహాబాహువు, కంబుగ్రీవుడు, మహాహనుడు, మహారస్కుడు, మహేష్వాసుడు, గూఢజుడు, అరిందముడు, ఆజానుబాహుడు, సుశిరుడు, సులలాటుడు, సువిక్రముడు, సముడు, సమవిభక్తాంగుడు, స్నిగ్ధనర్దుడు, ప్రతాపవంతుడు, పీఠపతుడు, విశాలాక్షుడు, లక్ష్మీవంతుడు, శుభలక్షణుడు, ధర్మజ్ఞుడు, సత్యసంధుడు, జనహితరతుడు, యశస్వి, జ్ఞానసంపన్నుడు, శుచి, వశ్యుడు, సమాధిమంతుడు, ప్రజాపతిసముడు, ధాత, రిపునిషాదనుడు, జీవలోకరక్షకుడు, ధర్మపరిరక్షకుడు, స్వధర్మరక్షకుడు, స్వజనరక్షకుడు, వేదవేదాంగతత్త్వజ్ఞుడు, ధనుర్వేదవిష్ణుడు, సర్వశాస్త్రార్థతత్త్వజ్ఞుడు, స్మృతిమంతుడు, ప్రతిభావంతుడు, సర్వలోకప్రియుడు, సాధువు, అదీనాత్ముడు, విచక్షణుడు, నడులచే సముద్రమువలె సాధువులచే సదా అధిగతుడు, ఆర్యుడు, సర్వసముడు, సోమునివలె సదైకప్రియదర్శనుడు, సర్వగుణోపేతుడు, కాసల్యానందపరమనుడు, సముద్రగంభీరుడు, హిమపత్నీవ్రతధీరుడు, విష్ణువర్చశవీర్యుడు, క్రోధమున కాలాగ్నిసర్పశుడు, క్షమయందు పృథివీసమానుడు, త్యాగమందు కుబేరునివంటివాడు సత్యమునందు అపర ధర్మదేవత."

దివ్యతలో మహాకవైపు శ్రీ కృష్ణునిలో అగపడుతుంది. ఆదర్శమానవత్వంగుండా కనిపించే దివ్యత కా దతనిది; ఎటువంటి పరిసరములచేత గాని వరిసితులచేత కాని వికృతి నొందని దివ్యత శ్రీ కృష్ణునిది. 'నదినదాదిప్రవాహములచే నింప

బతుతున్నప్పటికిని తన హస్తమిడిని దై సముద్రమెట్లు తనలోనికి తచ్చు జలములన్నిటిని గ్రహించుచు కొంచెమైన వికృతినొందునునో, అట్లే శబ్దాదిసను స్తవిషయములను గ్రహిస్తున్నప్పటికి కొంచెమైనను వికృతి నొందక యుండు యోగి జాతనిబాంధును'. ఇది భగవద్గీతలో శ్రీ కృష్ణుడే చెప్పిన వాక్యం. ఇందుకు లక్ష్యం ఆయనచరిత్రమే. శత్రువులతనిని అత్యంత భయద్వేషాలతో ద్రోహుడు కాలినునర్పం తన కోరికలనుతో ఆయన్ను సత్యంబింది. యశోగానందులు ఆయన్ను తమ వాత్సల్యానికి లక్ష్యంగా చేసికొన్నారు గోవికలు ఆయన్ను, ప్రియుని సంక్లేషానికై తహతహపడు ప్రియురాలుడత్యుష్ణతో సమీపిచారు. భక్తియుకులగు ప్రజలు ప్రభువు వాశ్రయించినట్లు వృష్టులు ఆయన్ను ఆశ్రయించారు. ఇందులో ఒక్కొక్కరిని వాల్మీకిని కనుగుణంగా చేరదీసి తన పాపనశక్తిచే అందఱిని ఏకరీతిగా శ్రీ కృష్ణుడు పరిణతి నొందించాడు. శ్రీరృష్టుని తండ్రిగానో ప్రభువుగానో శిష్యుగానో సఖునిగానో భర్తనుగానో శాముకునిగానో పరమ శత్రువుగానో—ఎట్లెచి భావించనచ్చు. ఆ భావంలో ఉద్దామధ్యానగి రష్టత ఎవరికి కుదురుతుందో వారు యోగులును వేదాంతులును అగు మహర్షులు చెందు పరమపదమునే చెందుతారు. మానవులు శ్రీకృష్ణుడు ఉపదేశించిన భక్తిమార్గమును తన నడవడిలో ఆయన చూపిన నిస్సంగత్వమును అనుసరించాలి, ఆయన చేసిన పనులను అనుకరించకూడదు. ఈలోకంలో మంచిని చెడుగును కూడా గ్రహించే అగ్నివంటి వాడు శ్రీకృష్ణుడు. ఆయన ప్రతిపని లోకమున కొక విశిష్టక్రీయమును

సాధించేందుకు చేశాడు కాని, తన పనుల నితరులు అనుకరించేందుకు ఉద్దేశించలేదు. విశ్వ శ్రేయముకై శివుడు విషమును త్రాగినాడు. ఆగరళ మాయనకు కంఠాధరణమై ఉండి. సామాన్యమానవుడు ఆ విషంలో ఒకచుక్కను నోట వేసికొన్న చస్తాడు. ఆ విషవాసవతే శ్రీకృష్ణుని కష్టతములను అనుకరణచూపాడు కావు. చేతనలు అనుసరించడం ఇంది శ్రీకృష్ణుని 'ఉపదేశము'ను, శ్రీరాముని 'అనష్టానము'ను.

శ్రీరామకృష్ణుడొక విశిష్టావతారం: ఆయన ఉపదేశాలూ శిరోధార్యాలే, ఆయన సేవ వడియూ జగదనుసార్యమే. అదర్శసన్న్యాసియు ఆయనే. ఆదర్శ గృహస్థు ఆయనే. ఇకాక విశిష్టత మూఃభూతములై: జీవితపుమిలులను బట్టి, ఆయన అందఱకీ ఆదర్శు అయ్యాడు. దాస్యవాత్సల్యాది సకలభావాలను తన అనుష్ఠానంలో చూపి ఆయన నిరూపించాడు. హిందు పారమార్థికసంప్రదాయంలో శ్రీకృష్ణుని స్థానం నిరచితి కాతిశయం. ఆ పూర్ణావతారుని ఈనాటి మానవతతిని కలిపి కొలికిపూస శ్రీరామ కృష్ణుడు. మైరాగ్యంలోనూ భగవత్కృష్ణ లోనూ శ్రీరామకృష్ణుడు చెలయించిన 'మానా' సాటి లేనిది. అందులో ఒక లక్షాంశం చాలు మానవుని జీవితాన్ని ధన్యమొనర్చడానికి.

***

ధ్యాన మది యెంతో, భక్తి దానంతే గలుగు,
భక్తి యది యెంతో, ప్రాప్తియుఁ బరంగునంతే,
సర్వమూలము చూపె విశ్వాస మిలకు
అమృతాళి పాదములను అమృతసరసి
నోలలాడుచు నాహృది యెప్పునేని,
పూజ యేల? నివేదనలో పుణ్య
లన్నియును నేల నాకింక సరసి చూడ?

(శ్రీరామకృష్ణసూక్తిసుధ. పు. 58.

అయితే 'శ్రీరామకృష్ణ' డనే పేరు పెట్టిం దెవరో ఎవ్వరికీ సరిగా తెలియదు. వేదములు అపొబహేయములు కాబట్టి వాని ఆవిర్భావం దివ్యం. అట్లే 'శ్రీరామకృష్ణ' నామమును. మనకు తెలిసి, మానవుల సహపెట్టింది కాదు. ఈయనకు ప్రాచీనావతారము లన్నిటితో సుబంధం కలుప సంకల్పించిన లోకజననియే శ్రీరామకృష్ణనామమును ఎన్నుకొన్న దనిఎంచవలె. హిందువులకు ఆదర్శమైన దివ్యావతరాల స్వరూపం సరిగా అర్థం కావాలంటే ఆలాంటి సంబంధం నెలకొల్పబడవలె. శ్రీరామ-శ్రీకృష్ణ-శ్రీరామకృష్ణుల విలువలను వేరు వేరుగా చెప్పాలంటే ఇట్లు చెప్పవచ్చు: -శ్రీరాముడు వీరవతంసుడైన ధార్మికగ్రంథువు. శ్రీకృష్ణుడు 'గోపనశీలుడు'. శ్రీరామకృష్ణుడు తపస్వి, భక్తి పరాయణుడు. ఐతే ఆదర్శమానవుడైన శ్రీరాము డున్నా, రాజనిర్మాతయు గోపికావల్లభుడును అయిన శ్రీకృష్ణుడును తపస్వియైన శ్రీరామ కృష్ణుడును ఒక్కరే అన్నప్పుడు మాత్రం జిజ్ఞాసువుల కిది అగాధదివ్యమర్మం! కాబట్టి 'ఎవడు పూర్వము రాముడో, కృష్ణుడో, అతడే ఈ దేహమున రామకృష్ణుడు' అనెడి శ్రీరామకృష్ణ సూక్తి, భారతీయభగవద్దాస్తాభివృద్ధిలో ఒక గొప్పమెట్టును సూచిస్తుంది.

శ్రీమదోంకారానందస్వాముల మహాసమాధి

శ్రీశృంగంధకు ఉపాధ్యక్షులలో ఒకరైన శ్రీమదోంకారానందస్వాములు తమ జైలైయేడవసంవత్సరమున కంకూర్గచ్చి యోగోద్యానకేంద్రంలో 1973-వ సంవత్సరం మే నెల 8-వ తేది మంగళవారంనాడు మధ్యాహ్నం తరం 4 గంటల 50 నిమిషానికి మహాసమాధి నొండారనట భక్తులకు మిత్రులకు అందఱికి ఆత్యంతవిషాదవార్త. మే 8-వ నాడే వారి దేహమును బేలూరు మఠాని చేర్చారు, దహనసంస్కారం ముగిసినది జరిగింది.

గీర్వాణసారస్వతంలోను శాస్త్రవాజ్ఞ్యము లోను వారి అగాధపండిత్యం సుప్రసిద్ధం. వారు 1919-వ సంవత్సరంలో భువనేశ్వర మఠంలో చేరారు. ఆధ్యాత్మికజీవితంలోకి ప్రవేశించి మాతృశ్రీశారదాదేవినుండియే పడచుగాంచిన ధన్యాత్ములు వారు. సర్వమతాధ్యక్షుల పరంపరలో రెండవవారగు శ్రీ శివానందస్వాముల (మహాపురుష మహా

రాజుల) వారు వారికి 1923 లో సన్న్యాసదీక్ష బసగినారు. బేలూరుమఠంలో మేనేజరుగా చిరకాలం ఉండి, వారు 1944లో వారణాసిలో అద్వైతాశ్రమయాజమాన్యమును వహించారు. 1951-వ సంవత్సరంనుండి వారు కంకూర్గచ్చి యోగోద్యానానికి అధ్యక్షులుగా ఉండినారు. 1929 లో వారు శ్రీరామకృష్ణమఠ ధర్మకర్తలలో ఒకరుగను శ్రీరామకృష్ణమఠ పాలకపరిషత్తులో ఒకసభ్యులుగను ఎన్నుకోబడ్డారు. 22-2-1966-వ తేదినాడు శ్రీరామకృష్ణసంస్థలో గల ఉపాధ్యక్షపదవులు రెంటిలో ఒకదానిని వారు అధిష్టించారు. ఏకాగ్రభక్తితో వారు సంఘసేవ చేశారు. వారి మహోజ్జ్వలవైరాగ్యమున్నూ మహోన్నతాధ్యాత్మికసిద్ధులున్నూ యువసన్న్యాసులకూ ఆధ్యాత్మికజీవితంలో క్రొత్తగ అడుగిడినవారికీ నిరంతరతాపహాసప్రదములుగా ఉండేవి.

గురుదేవుని శ్రీచరణసన్నిధిలో వారు పరమవిశ్రాంతి పడయుదురు గాక.

వారలు - విశేషాలు

శ్రీ చైతన్యజయంతి

మదరాసు శ్రీరామకృష్ణమఠంలో 18-3-1973 తేదినాడు శ్రీ చైతన్యజయంతి కొనియాడబడింది.

విజ్ఞానహాస్రనామానుసంధానంతో ఉత్సవం ప్రారంభమైంది.

ప్రొఫెసరు సి. ఎస్. రామకృష్ణన్ గారు సదస్యులకు స్వాగతవందనసమర్పణం కావించారు.

తర్వాత అణ్ణా ఎక్. సుబ్రహ్మణ్యం గారు శ్రీచైతన్య మహాప్రభుని జీవితోపదేశాలనుగూర్చి తమిళంలో ప్రసంగించారు, రకరకములైన వారు శ్రీచైతన్యని సంపర్కప్రభావంచేత ఏలాగు మార్పొందారో, ఆయన సంకీర్తన సందేశాలు ప్రజల హృదయాలను ఎట్లు అమోఘరీతిలో మరులుగొల్పాయో వివరించి, శ్రీసుబ్రహ్మణ్యంగానూ, చైతన్యదేవుని యాత్రలను నిరంతర మహానుభావానుభూతిని ప్రస్తుతించారు.

ప్రాధేస్సురు కె. శేషాద్రిగారు ఆంగ్లంలో ఉపన్యసిస్తూ, వైతన్యదేవుని ప్రేమశక్తిని అనుగ్రహప్రభావమును విశదీకరించారు, శుష్కసాధనలకంటె సమగ్రశరణాగతికి ప్రాముఖ్యం హెచ్చు అనెడి శ్రీచైతన్యని సిద్ధాంతమును తేటపఱచారు.

సభాధ్యక్ష్యం వహించిన శ్రీ విమలానంద స్వాములవారు శ్రీకృష్ణసంకీర్తన మహిమను, నిర్విరామ జపస్మరణముల పరమ ప్రయోజనమును నొక్కి వక్కాణించారు.

మద్రాసు మైలాపూరు శ్రీరామకృష్ణమఠ
ధర్మవైద్యశాల

1971-72 వ సంవత్సర నివేదిక

ఈసంవత్సరంలో ఆలోచిత్త హోమియో పాఠశూళు శాఖలు రెంటిలో కలిసి వైద్య

సాహాయ్యం పొందినవారి సంఖ్య 1,56,504. నేత్రవ్యాధితో బాధపడే పేదలకు ఈవైద్య శాలలోని నేత్రశాఖనగ్రహవంగా పనిపడింది. చికిత్సపొందినవారి సంఖ్య 14,754. ఆధునిక పరికరసంపన్నమైన శోత్ర - ఘ్రాణ - కంఠ శాఖలో వైద్యసాహాయ్యం పొందినవారి సంఖ్య 10,121. ఎక్స్రేశాఖలో 377 రోగులు ఆదరింపబడ్డారు. శిశువైద్యశాఖలో కొన్ని ప్రత్యేక చికిత్సలు కాపింపబడ్డాయి. దంత వైద్యశాఖ సకలపరికరసంపన్నం. అందు చికిత్స చేయించుకొన్నవారి సంఖ్య 7,456. పరిశోధనాలయంలో 591 పేర్వేలు దినుసులు పరిశోధింపబడ్డాయి.

రోగ బాధితులగు ప్రజలకు ఈలాంటి వైద్య సేవ సమకూర్చడం ఎంతో ధనసాధ్యం కాబట్టి ఉదారమహాజనులున్నా ప్రభుత్వం వారున్నా విరాళా లిచ్చి సహకరించాలి.

గ్రంథపరిచయం

శ్రీరామనామ మాహాత్మ్యము

శ్రీశ్రీశేషులైన శ్రీ ఎన్. వేంకటస్వామి నాయుడుగారియెడను వారిసతీమణియైన శ్రీమతి జానకమ్మగారి యెడను భక్తిపూర్వకంగాను వారి జ్ఞాపక చిహ్నంగాను వారి సంతానంచే భక్తులఉపయోగార్థం శ్రీకొనతల్లి ఆశీస్సులతో ముద్రిత ప్రకటితమైనది ఈ పుస్తకం. ఇందు రామనామం అనే మహాటంలో అమృత మధురములైన 302 పాదాల 'వృషభగతి-రగడ'లో రామనామమాహాత్మ్య ప్రస్తుతమైనది. అది యందు చేర్చబడ్డ ధ్యానశ్లోకాలు అంతముందు చేర్చబడ్డ మంగళశ్లోకాలు ఆ మాఘర్యానికి

ఉపబృంహకములుగ ఉన్నాయి. ఈ పుస్తకం కావలసినవారు "శ్రీ ఎన్. వేంకటేశ్వర 1-10-129 ఆశోకనగర్, ముమిరాబాదుపోస్టు, మైదరాబాదు 20" అనే చిరునామాకు వ్రాసి ఉచితంగా తెప్పించుకోవచ్చు.

భగవద్రాశయము

(ఖండకావ్య సంపుటి)

రచయిత : చక్రవర్తుల పద్మరాధాశాస్త్రి.
ప్రకాశకలు : అనంతవద్మనాథ ప్రచురణలు, కాటవరం, రాజమండ్రి తాలూకా, పుటలు 41, వెల రూ. 1-00.

ఈ ఖండ కావ్యరంఘటిలో గద్యపద్యములు కలిసి మొత్తము 220 ఉన్నవి. ఇవి భగవదాశ్రయ ప్రభావాన్ని తెలుపుతూ తత్త్వాత్మ జోధ కములైన కథలు రెండు, శ్రీకృష్ణ చరిత్రము, యోజనగంధి, కలిఃపహిను — అనే శీర్షికల క్రింద అమరిఉన్నవి. ఇందు పద్య పాద సంఖ్యా నియమంతటను అతిశాంతమైనా. పద్యరచనా

భాష అభినివేశంతో సాగింపబడింది. బ్రహ్మశ్రీ అక్షంజి మేకటశాస్త్రిగారు తమ అభిప్రాయంలో తెచ్చిన రీతిగా — ఈ రచయితగారి పద్యరచన భవిష్యత్కాలంలో మెరుగుదల వచ్చు.

ప్రభాకర్

రామకృష్ణమిషను

త్రిపురలో వజ్రదబాధితులకై సాహాయ్యకార్యక్రమం విన్నపం

ఇటీవల త్రిపురలో వజ్రదలవల్ల సాటిల్లిన కడుగునైన మహాజనులందరూ ఎరిగిందే. ఎందరో ప్రాణాలను కోల్పోయారు. వేలాది ప్రజలు సర్వస్వం పోగొట్టుకొని నిలువ నీడ లేనివారయ్యారు. వజ్రదలచే విధ్వస్తములైన ప్రాంతాలలో ప్రజలకు అన్నం - వస్త్రం - తలకు నీడ బాషధములు మొదలగునవి జరూరుగా సరఫరా చేయవలసిఉన్నది.

బాంగ్లాదేశకృష్ణనివారణ, గుజరాతమహారాష్ట్ర ప్రాంతాలలో వజ్రపుకాటకాలచే పీడితులైన ప్రజలకు సాహాయ్యకార్యక్రమం అనేది దుగ్వళాభాధ్యతలను నిర్వహిస్తున్న రామకృష్ణమిషనువారు త్రిపురలో వజ్రదబాధితులకు ఆదుకోవలసిన జమారావశ్యకతయు ఏర్పడింది.

ఈ సాహాయ్యసేవాకార్యక్రమాన్ని మేము చురుకుగా నెలవేర్చగలండులకై మూడు తోడ్పడవలసిందని ఉదారమహాజనులను ప్రార్థిస్తున్నాం. విరాళాలను వస్తురూపంగా గాని రొక్కరూపంగా గాని ఈ క్రింది కేంద్రాలకు అందజేస్తే కృతజ్ఞతతో స్వీకరించి రసీదు అందజేస్తాం.

1. రామకృష్ణమిషను, బేలూరుమఠము, 711-202 మారా, పశ్చిమబెంగాలు.
2. అద్వైతాశ్రమం, 5 కేహిఎస్టాలిరోడ్డు, కల్కత్తా 700-014
3. ఉద్యోగనాటిసు, ఉద్యోగన రోడ్, కల్కత్తా 700-003
4. రామకృష్ణమిషను, ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ కల్చర్, గోల్పూరు, కల్కత్తా 700-029
5. రామకృష్ణమిషను సేవాప్రతిష్ఠానం, 99 శరతోభసు రోడ్డు, కల్కత్తా 700-026

శ్రీరామకృష్ణ ప్రభ

ఇరువది తొమ్మిదవ సంపుటము

౧౯౭౭ జూలై పరీధావి ఆషాఢము మొదలు ౧౯౭౭ జూలై ప్రమాదీచ జ్యేష్ఠము వరకు

సంపాదకులు :

శ్రీ చిద్దనానందస్వామి.

శ్రీ నేలటూరి భక్తవత్సలము, ఎమ్.ఎ., బి.ఓ.ఎల్.

శ్రీరామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు-600004

సాముచందా రూ. 5.

విడిసంచిక 50 పైసలు.

అకారాది విషయానుక్రమణిక

గ్రంథపరిచయం

౭౮, ౨౨౪, ౨౮౮, ౩౨౦, ౩౫౨, ౩౮౩,
౪౧౬, ౪౪౮, ౪౭౯

దైవప్రార్థనము

౧, ౮౧, ౧౬౧, ౧౯౩, ౨౨౫, ౨౫౭, ౨౮౯,
౩౨౧, ౩౫౩, ౩౮౫, ౪౧౭, ౪౪౯

పరివ్రజ్య

జ్ఞానువుల ప్రశ్నోత్తర శ్రీమత్తపస్యానందస్వాముల జవాబులు
౭౪, ౧౯౧, ౨౧౭, ౨౩౮, ౨౮౪, ౩౧౭;
౩౪౭, ౩౭౯, ౪౦౮, ౪౫౫

పురాణకథావళి :

అంబోపాఖ్యానము

౨౩౧

కనుకు

౨౭౦

దువ్యంతుడు

౩౯౫

జేవయాని

౫౯౨

జేవ కనుకు

౧౭౧

భీష్మప్రతిజ్ఞ

౨౦౦

మహాభారతావతరణము

౯

యయాతి

౩౬౧

శవంతల

౪౨౪

శక్తివృ

౩౨౯

ప్రకీర్తక వ్యాసావళి—

అహింసాత్మకము—చేయన సర్వజ్ఞులు

డాక్టరు గంధం అప్పారావుగారు ...

౧౮౭

౨క సాధన

వక్త; శ్రీ పీఠేశ్వరానందస్వామి, అనువక్త: వాసవశ్య

౪౪౦

ఈషణ, త్రయ త్యాగము

బ్రహ్మచారి శేషపులు ...

౩౦౭

కచ్చిత్సర్గము, శ్రీమద్రామాయణమున

శ్రీ పోలూరి మానుమజ్జనకీరామ శర్మగారు ...

౧౭

గురుశిష్యులు

శ్రీ మా రెళ్ళ రామవరసింగ రావుగారు ...

౫౮

చమత్కారహాస్యములు, శ్రీరామకృష్ణుని

శ్రీ తుమ్మల పేరా రెడ్డిగారు ...

౨౧౩

చెన్ననగరమున రామకృష్ణమఠము - 75

వక్త: శ్రీమత్తపస్యానందస్వామి, అనువక్త: శ్రీమత్ప్రవాళిక శ్యామా

సంవత్సరాల సేవాకార్యము

ప్రవాళిక ...

౨౭౮

జీవనకళ

శ్రీ శారదాచరణ్ ...

౪౯

జీవసేవ శివసేవయే

శ్రీ కేశవశీర్షస్వాములవారు ...

౩౩

జ్ఞేయనస్తుత - ఆరవిందుల పూర్ణయోగ

శ్రీ కనులకర చేకిటరావుగారు

౬౭

ములా

దక్షిణదేశమున రామకృష్ణోద్యమ ప్రారం

భాగి వృద్ధులు

౯౦

దక్షిణదేశయాత్ర - మార్పుదేవి

శ్రీ చిరంతనానందస్వామి

౧౨౦

దక్షిణ భారత దేశమున శ్రీ బ్రహ్మానంద

స్వామి

ప్రభాకర్

౧౨౧

దక్షిణ భారతమున శ్రీరామకృష్ణ మఠ

మిషనుల కేంద్రములు

౧౩౫

దక్షిణ భారతమునకు శ్రీరామకృష్ణుని
సంక్షేపహరి

శ్రీ విశ్వదానందస్వామి

౧౫౭, ౧౭౯

దశరథరాముని ప్రజలెందుకు చేవునిగా
పూజిస్తున్నారు?

శ్రీమతి గంధం పద్మావతిగారు ...

౨౮౨

వానధర్మములు శ్రీమహాభారతము

డాక్టరు కేశవరపు వేంకటరామకృష్ణగారు

౨౧

దివ్యవాక్కున మణిమాత

శ్రీ బంవరాజు సీతారామరావుగారు ...

౩౪౬

జేహము - జేహి

శ్రీ వి. వేంకటరావు

...

౪౬౭

జైవధర్మ - పాపభీతి

జి. అలిక

...

౪౬౭

పరమహంస శ్రీరామకృష్ణుడు చూపిన
పథము

శ్రీ టి. ఎల్. నరసింహారావుగారు

౩౨౪

పరివార్జిగ్రామణి

శ్రీ మండలపల్లి శివేంద్ర శర్మగారు

౬౦

పర్యటనము - శ్యామలతాతల మాయవతి
అల్పాదా

శ్రీ సత్రప్రవాజిక శ్యామాప్రసాద

౩౦, ౧౮౩

పంచేంద్రియములు

బ్రహ్మచారి కేశవులు

౧౮౮, ౨౧౧

ప్రపంచపుష్టి - ప్రాచీనార్యావీన విజ్ఞాన
దృష్టి

జైత్ర శ్రీ

౫౩

బుద్ధజేవుని గూర్చిన పంచాదము కాశీ
పూరు గురుజేవుని సన్నిధానమున

... ..

౪౬౫

బ్రహ్మకందస్వామి, శ్రీ

శ్రీమలకర వేంకటరావుగారు

౩౦౯

భక్తహృదయము

శ్రీ వాణిప్రియ

౨౮౧

భగవంతుడే పరమగురువు

జైత్ర శ్రీ

౪౬౯

భారతమహిళా భక్త్యర్థకర్తవ్యం

శ్రీ కేశవతీర్థ స్వామిగారు

౨౧౯

మదరాసు మతయోగుల శ్రీ చరణ సన్ని
ధానము

శ్రీ మాధవానందస్వామి

౧౭౬

రామకృష్ణ పరమహంస దేవ విశ్వప్రభు
సమము

శ్రీ విశ్వనాథ కవి పండితావధానులు

౩౩౮

రామకృష్ణమతము, శ్రీ, మద్రాసు, శ్రీ శ్రీ
గుడి ప్రాసమందిరము - విజ్ఞాన పీ

శ్రీ ఆల్లాడి రామచంద్ర

౧౫౦

రామకృష్ణానంద సంస్కృతి, శ్రీ

శ్రీ ఆల్లాడి రామచంద్ర

...

౨౦౯

రామచరిత్ర మానస రచయితృ ప్రశంస

శ్రీ యల్లంరాజు చెంచునుబ్బారావుగారు

...

౯౨

వాత్సల్య భక్తి - పరమహంస దివ్యానంద
భవము

శోమణి సన్నిధానం నూర్యనారాయణ శాస్త్రిగారు

౨౮

వినతి పత్రం

శ్రీ నురభి నరసింహముగారు

౪౫

విద్యావిషయమై విశేషానంద బోధనలు

శ్రీ మొసలికంటి శ్రీనివాస శరచ్చంద్రవమార్

౩౩౯

వేంకటేశ్వర సందర్శనము, శ్రీ,

విద్వాత్ బులును వేంకటేశ్వరులుగారు

...

౩౮

మహర్షుల

శ్రీ శివానంద శర్వానందస్వాములు

...

౧౭౩

శశిమహారాజ సంస్కృతులు

... ..

...

౧౫౬

శశిమూర్తి నవమణిమాత

శ్రీ ఆ. గోవిందరావుగారు

...

౨౧౨

శేషగిరి శిఖరావాస శ్రీనివాస

శ్రీ ఎమ్. ఆర్. చారిగారు

...

౧౬౦

సమర్పణము

సంస్కర్త విశేషానందస్వామి

శ్రీ ఎమ్. ఆర్. చారిగారు

...

౩౪౨

ప్రభాప్రసారము

సంపాదకీయము

జయంతి జోహారు	,,	..	౧౬౫
దక్షిణ భారతమును వెన్నెలలో			
ముందెత్తిన శక్తి	,,	..	౮౬
దుర్గాపూజ - గురుదేవు నన్యాయము	,,	..	౧౯౬
ధర్మమూర్తి - శ్రీరామచంద్రుడు	,,	..	౩౮౮
నిత్యమూలన వివేకానందబోధి	,,	..	౨౯౩
ఘోరదేవుడు - ఆలని సంజీవము	,,	..	౪౫౨
భారతీయ తత్వశాస్త్ర హృదయము	,,	..	౪౨౦
మహాశివరాత్రి - శ్రీరామకృష్ణుడు	,,	..	౩౮౮
మానవుడు విశ్వాత్ముడే	,,	..	౪
యమకులు - జగత్తు	,,	..	౨౨౯
వివేకానందస్వామిలోని గురుశక్తి	,,	..	౩౨౪
నిత్యమూల - శ్రీ శారద	,,	..	౨౬౩
మీగదలతలు	—	౨, ౧౬౨, ౧౯౪, ౨౨౬, ౨౫౮, ౨౯౦, ౩౨౨, ౩౫౫, ౩౮౬, ౪౧౮, ౪౫౦	

యోగపాఠబోధిని

శ్రీ జ్ఞానేశ్వరానందస్వామి

ఉపోదేశము - ప్రథమ ప్రతిపాదనము	,,	..	౧౪, ౧౭౬
ద్వితీయ ప్రతిపాదనము	,,	..	౨౦౫
తృతీయ ,,	,,	..	౨౭౭
జ్ఞానయోగము	,,	౩౦౩, ౩౩౩ ౩౬౭, ౪౦౩, ౪౩౨	
రాజయోగము	,,	..	౪౬౦

వార్తలు : విశేషాలు

౭౫, ౧౯౨, ౨౨౨, ౨౪౦, ౨౮౬ ౩౧౮,
౩౫౦, ౩౮౧, ౪౧౨, ౪౪౫, ౪౭౮

వైదికవిజ్ఞానకోశము

వివేకచూడామణి

మూలము : శ్రీ శంకరభగవత్పాదులు, వ్యాఖ్యాత : ఆన్నమాచార్యు.

... .. ౧౧, ౧౭౨, ౨౦౨, ౨౩౪, ౨౭౪, ౩౦౦,
౩౩౦, ౩౬౪, ౪౦౦, ౪౨౯, ౪౫౭

శ్రీ రామకృష్ణ బోధామృతము

అనువాదకులు:

అవధు

పరిశోధితమగు 1121 మహాపదేశములతో, సంగ్రహ జీవితముతో సలరారుచున్నది.

జీవుడు: సంసారము; మాయ, గ్రంథములు: గ్రంథులు, బాధగురువులు: బోధ గురువులు, లాకికులు: వారి ధోరణులు, ఆత్మోన్నతి; సాధకులు; వారి యాదర్శములు, పారమార్థిక జీవనమునకు సదుపాయములు, సర్వమతసామరస్యము, జీవుడు: దేవుడు, జ్ఞానము: భక్తి: కర్మము, బ్రహ్మతత్త్వము, సూక్తులు: నీతికథలు మున్నగు అంశము లిందు తేటతెల్లముగ పసిబిడ్డల కయిన నవగాహన కాగల ఉపమానములతో వివరింపబడియున్నవి.

....ఈ గ్రంథం చదువుతూంటే ఒక్క ఐహికానికీ, ఒక్క ఆముష్మికానికీ కాక, రెంటికీ సంబంధించిన సూక్ష్మాలూ, రహస్యాలూ, కీలకాలూ చక్కగా అరటి పండ్తోలచి చేతిలో పెట్టినట్లు ఉంటవి....

—ఆంధ్రపత్రిక

540 పుటలు ప్రజ్ఞులమగు పంచమ ముద్రణము: వెల: అట్టబైండు: రూ. 4-50
క్యాలికో: రూ. 5-50

రామకృష్ణోపనిషత్తు

తమిళ రచయితలు:

శ్రీ చక్రవర్తి రాజగోపాలాచార్యులుగారు

ఆంధ్రానువాదకులు:

గౌ॥ న్యాయమూర్తి శ్రీ ప్రతిపాటి సత్యనారాయణరావుగారు

శ్రీరామకృష్ణదేవుని దివ్యోపదేశవాక్యము లాధారముగాగొని, వానిని విరివిపఱచి, మనోహరకథారూపముగను, సంభాషణరూపముగను అమర్చి, శ్రీచక్రవర్తి రాజగోపాలాచారి గారు తమిళభాషలో రచించిన జనాకర్షకగ్రంథము. దాని యనువాదాలు ఇంగ్లీషు, మరాఠీ, బెంగాలీ, గుజరాతీ, హిందీభాషలలో నిప్పటికీ అపారవ్యాప్తమైనవి. ఆ గ్రంథమున కిది చక్కని ఆంధ్రీకరణము.

128 పుటలు

వెల: రూ. 1-25

అద్రెసు: మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు-4

నూతన సుప్రసాదము!

ఇప్పుడే తెలుపబడినది!!

అనువాదము:

శ్రీ విర్వికల్పానందస్వాములవారు

ఇది మూలశ్లోకములు, ప్రతిపదార్థము, భారాళమగు అనువాదము, శ్రీధరీయ
టీకాసారము, విశేషాంశములు, సానువాదగీతాపాఠక్రమము, ధ్యానమాహాత్మ్యములు,
సమభావాత్మకములగు ఉపనిషద్వాక్యసూచిక, వేదాంతసూత్రసూచిక, గీతాశ్లోకసూచిక,
శబ్దానుక్రమణిక—ఇన్నిటితో విరాజిల్లుచున్నది.

పుటలు : 480 (సర్వాంగమందరమైన సప్తమ ముద్రణము) వెల . రూ. 4.00

హిందూ మతము

అనువాదము:

కీ. శే. కందుకూరు మల్లికార్జునంగారు

శ్రీ వివేకానందస్వాములవారు హిందూమతస్వరూపమును పాశ్చాత్యభివృద్ధివాదులకు
బోధించి, దానికి లోకసన్మానమును, వ్యాప్తిని కలిగించిన దివ్యవాక్కు లిందు సులభసుందర
మగుభాషలో వివరింపబడియున్నవి.

(168+18) పుటలు

వెల : రూ. 1.50

ఇట్లు వ్రాయుడు: మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు-4

శ్రీ

దా ప స ం గ ము లు

1. వేదముల వేంకటాద్రి గావునాట, తి. పి.

రామకృష్ణుని సహధర్మచారిణియు, ఆదర్శనతయు, ఆదర్శయోగినియు, ఆదర్శ మాతయు నగు శ్రీ శారదాదేవి భక్తులతో ఈవర్సిన దివ్యసంభాషణలు! తేటతెనుగున రచింపబడియున్నవి.

345 పుటలు

1904

కల

శి.

అను న వేదా సము

శ్రీ శారదా

సములసార

ప్రపంచమున వివిధరంగములందు విహరించువారికి వేదాంతమెట్లు అనుష్ఠాన యోగ్యమో కండ్లకుగట్టినటుల శ్రీ వివేకానందస్వామీ యుపన్యాసములందు స్పష్టికరించి యున్నారు.

(129+6 పుటలు)

మొదటిము

వెల : రూ. 1-25

మాతన ముద్రము

ఇక్కడ పెరిచివేసి :

“భారత యు ప ది ను లా !”

శ్రీ శారదా

తత్త్వసంగ్రహము

భారతయువజనులను ప్రబోధించి శ్రీ వివేకానందస్వామిలవా రెవరిన జీవన్మ్యసముల సంపుటికరణము! ఒక్కొక్కో ఉపన్యాసము భావగాంభీర్యము గలిగి యలరారుచున్నది.

274 పుటలు

1904 గుర్తింపు ముద్రణము :

వెల : రూ. 3-00

అథేమ : మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు - 4

భ కి యో గ ము

అనువాదకులు :

శ్రీ చిరంతనానందస్వాములవారు

ఆధునికుల చిత్తము నాకర్షించురీతిని, అమోఘవచనములతో, విమర్శకదృష్టితో శాస్త్రప్రమాణములతో భక్తితత్త్వమును శ్రీ వివేకానందస్వాములవారిందు విపులముగా ప్రదర్శించి యున్నారు. మూలగ్రంథములలోని ప్రమాణవచనములును వానికి టిప్పణములును సులభశైలియందు వ్రాయబడి యున్నవి.

121+4

అఱవ కూర్పు

వెల : రూ. 1-50

మాతవ ముద్రణము :

ఇన్సుడే వెలువడినది :

రాజ యో గ ము

అనువాదకులు :

శ్రీ చిరంతనానందస్వాములవారు

ఇందు ప్రథమభాగము శ్రీ వివేకానందస్వాములవారు న్యూయార్కు-పట్టణములో రాజయోగమునుగూర్చి కావించిన వివిధోపన్యాసములు, ద్వితీయభాగము-రాజయోగమునకు ప్రమాణములయిన పాతంజలయోగసూత్రముల విపుల వివరణము. పాఠకుల శ్రీ రాజయోగదర్శణమే.

(320+8 పుటలు)

అఱవ కూర్పు

వెల : రూ. 2-50

అద్రైసు : మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు-4

మా 'దివ్యవాణి' గ్రంథమాల

నేడే కొనండి !

పదే పదే చదవండి !!

దీర్ఘాచారములు విశ్వోపదేశములైన అమృత మధుర సూక్తులు సర్వ సుగ్రహము హృదయ సన్నిహితములైన తేటతెనుగున వినిలో అందజేయబడ్డాయి. ఇందులో ఒక్కొక్కటి నింత్యాహులకు ఉత్సాహప్రసంగం, అశాంతిసంక్షుభితులకు శాంతిదాయకం, సుఖముగలవిధులకు సుఖయోగవనోదకం, జిజ్ఞాసువులకు పరమార్థజ్ఞాన సమర్పకం, అందఱికి శిక్షకం, సుస్మారకం, నిర్వృత్యాపాదకం. మువ్వన్నెల మేలి జాకెట్టుతో పాకెట్టుపైజులో చక్కని తయారీపు—

శ్రీ రామకృష్ణ ఉవాచ	0-50	శ్రీ కృష్ణవాణి	0-50
శ్రీ శారదాసూక్తి నవనీతము	0-50	బుద్ధ ఉవాచ	0-50
శ్రీ వివేకానంద శంఖరావము	0-50	తైత్తిరీ సూక్తిమాల	0-50
మహమ్మదు సూక్తిమంజరి		0-50	

దేవీ మాహాత్మ్యము

అనువాదకులు :

శ్రీ శే. కందుకూరు మల్లికార్జునంగారు

మార్కండేయ పురాణాంతర్గతమగు దేవీమాహాత్మ్యము భక్తులెల్లరు అవశ్యము పఠింపదగిన దివ్యగ్రంథము. శాశ్వత సౌకర్యార్థము శ్లోకములు పెద్దఅక్షరములతో ముద్రింపబడియున్నవి. ప్రతి శ్లోకమునకు తేటతెల్లమగు తాత్పర్యము గలను.

సారాంశము చేయగోరు భక్తుల యుపయోగార్థము గ్రంథాదియందు చండికా ధ్యానము, అర్చనాస్తోత్రము, కీలకస్తోత్రము, దేవీకవచమును, గ్రంథాంతమున అపరాధక్షమాపణస్తోత్రమును, దేవీసూక్తమును పొందుపఱచియున్నాము.

ఈ గ్రంథమును ~~త్రైవిదియైన~~ సారాంశముచేయు భక్తులకు శ్రీ దేవీకృపాకటాక్ష ఓక్షణాక్షరము తప్పక కలుగును.

170+24 పుటలు

దివ్యమగు ద్వితీయ ముద్రణము

వెల : రూ. 2-50

అగ్రాధిపతి : మేనేజరు, శ్రీరామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు-4

సంపాదకులు : శ్రీ చిద్ధనానందస్వామి, శ్రీ నేలటూరి భక్తవత్సలము

శ్రీ ఎమ్. బాలసుందరంగారిచే శ్రీడమ్ ప్రెస్, (మద్రాసు-21) న ముద్రింపబడి,

శ్రీ బోధస్వరూపానందస్వామిచే శ్రీ రామకృష్ణమఠము (మైలాపూరు) నుండి ప్రచురింపబడినది.